Universitat
de les Illes Balears

Com tractaven els diaris la discapacitat durant l'any 1990, 1993 i 1995?

Cristina Sirera Contestí

Memòria del Treball de Fi de Màster

Màster Universitari en Educació Inclusiva
de la
UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2018/2019

Data _____

Nom Tutor del Treball: Juan Jordi Muntaner

RESUM

Les persones amb discapacitat han sofert diversos tractaments, els quals es veien reflectits en els diaris. En aquest Treball de Fi de Màster s'ha dut a terme una investigació qualitativa per tractar d'exposar com tractaven a les persones amb discapacitat i quina imatge se'ls donava per mitjà de la premsa. Per fer-ho s'han analitzat diferents notícies del Diari de Mallorca i de l'Última Hora en l'any 1990, 1993 i 1995. Gràcies a l'anàlisi, s'ha pogut concloure que les persones amb discapacitat no eren tractades de manera inclusiva. Majoritàriament, les persones amb discapacitat tenien limitacions i/o barreres en el seu entorn, la qual cosa no podien tenir una vida de qualitat. La realitat és que tenen el dret de que siguin tractades inclusivament independentment de les seves característiques.

Paraules claus: persones amb discapacitat, comunicació, premsa, inclusió i imatge social.

ABSTRACT

People with disabilities have suffered various treatments which were reflected in the newspaper. In this Master's Final Project, a qualitive research has been carried out to try to explain how they treated people with disabilities and what image they were given through the press. To do this, we have analyzed different news from the "Diari de Mallorca" and the "Última Hora" in 1990, 1993 and 1995. Thanks to the analysis, it was concluded that people with disabilities were not treated in an inclusive way. Mostly, people with disabilities had limitations and/ or barriers in their environment, which could not have a quality life. The reality is that they have the right to be treated inclusively independently of their characteristics.

Key words: people with disabilities, communication, newspaper, inclusion and social image.

ÍNDEX

1. Introducció ..... 5 - 6

2. Marc teòric

2.1. La discapacitat ..... 7 - 8
2.1.1. Les actituds enfront les persones amb discapacitat ..... 8 - 9
2.1.2. La història del tractament de la discapacitat en els mitjans de comunicació ..... 9 - 10
2.1.3. La imatge de la discapacitat ..... 10 - 12
2.2. La discapacitat a l'entorn educatiu..... 12 - 15
2.3. Els mitjans de comunicació entorn la discapacitat ..... 15 - 17
2.3.1. La premsa ..... 17 - 20
2.3.1.1. La premsa de tirada local entorn la nacional ..... 20 - 21
2.3.2. La fotografia a la premsa 21
2.4. Les noticies sobre la discapacitat ..... 21 - 24
2.4.1. El protagonisme de les persones amb discapacitat ..... 24 - 26
2.4.2. L'estructura de les notícies sobre la discapacitat a la premsa ..... 26 - 27
2.4.2.1. Els titulars sobre la discapacitat ..... 27 - 28
2.4.3. La terminologia emprada sobre les persones amb discapacitat ..... 28 - 31
2.4.4. Els continguts de la discapacitat ..... 31 - 33
2.5. La realitat de la discapacitat a la premsa ..... 33 - 35

3. Treball de camp

3.1. Objectius 36
3.2. Metodologia utilitzada per desenvolupar el treball ..... 37 - 40
3.3. Anàlisis sobre la discapacitat segons la premsa entorn la inclusió 41
3.3.1. Notícies sobre l'educació ..... 42 - 43
3.3.1.1. Notícies sobre l'educació especial 43

3.3.1.2. Notícies sobre programes educatius ..... 44 - 45
3.3.2. Notícies sobre centres ..... 45 - 47
3.3.3. Notícies sobre la sanitat ..... 47 - 50
3.3.3.1. Notícies sobre jornades/associacions sanitàries enfocades a la discapacitat ..... 50 - 52
3.3.4. Notícies polítiques entorn la discapacitat ..... 52 - 55
3.3.5. Notícies d'ocupació ..... 55 - 58
3.3.6. Notícies sobre programes/associacions/fundacions culturals i/o turístiques ..... 59 - 63
3.3.7. Notícies sobre l'habitatge i les barreres arquitectòniques ..... 63 - 66
3.3.8. Notícies sobre successos entorn la discapacitat ..... 66 - 68
3.3.9. Notícies sobre actes socials per la discapacitat ..... 69 - 70
3.3.10. Notícies sobre l'esport ..... 70 - 73
3.3.11. Notícies sobre l'entorn familiar de les persones amb discapacitat ..... 73 - 74

3.4. Conclusions ..... 75 - 80

4. Propostes inclusives cap a la premsa ..... 81 - 83

5. Referències bibliogràfiques ..... 84 - 86

1. INTRODUCCIÓ

El present treball pretén exposar algunes de les realitats que vivien les persones amb discapacitat. En concret, aquest Treball de Fi de Màster estarà destinat a conèixer com era el tractament del col·lectiu per mitjà de la premsa a les Illes Balears durant l'any 1990, 1993 i 1995.

Actualment, encara hi ha persones amb discapacitat excloses a causa de distints punts de la vida quotidiana com els mitjans de comunicació, els quals tenen un paper important ja que contribueixen a enriquir coneixements, analitzar diferents aspectes o visions, formar sentit crític i integrar aportacions sobre el món de la discapacitat. Convé ressaltar, que la nostra realitat social és heterogènia, complexa i va canviant. Amer (2006) apunta que la convivència entre persones amb i sense discapacitat ha quedat definida molt majoritàriament per la marginació.

Els mitjans de comunicació poden triar la notícia i conferir-li un grau d'importància determinat d'acord amb la subjectivitat. La possibilitat de tria i divulgació dóna un poder i temptació de caure en la invenció, l'exageració, la minimització dels fets o l'òbviament d'aquests, entre altres. La qual cosa pot significar que, d'una manera o una altra, es presenti una veritat diferent. La premsa és un gran mitjà de comunicació per reivindicar i anunciar diferents aspectes de les persones amb discapacitat. A més, es considera que és la que té més importància, malgrat la major influència de la televisió, perquè té una presència més duradora. La manera com tracta la premsa a les persones amb discapacitat és bastant rellevant degut a que pot influir al tipus de pensament de la societat.

Tal i com informa Amer (2006) al marge de la necessitat d'una societat prou evolucionada per generar recursos que garanteixin la igualtat; la discriminació i la marginació són considerats fruits de les actituds que els individus manifesten envers els altres. Des de la concepció de la premsa, com a vehicle de formació, l'anàlisi de les notícies sobre discapacitat, publicades en els diaris, ens ha d'apropar a la complexa realitat d'una part important dels ciutadans. La manca de formació general de la societat, en relació en aquests temes, era i és molt gran.

Segons Hurtado (2016) la discapacitat és un terme general que abasta les deficiències, les limitacions de l'activitat i les restriccions de la participació. És una de les múltiples característiques que configuren a una persona. Majoritàriament, el col·lectiu era presentat com a persones deficients i inclús malalts. Cal dir que, les persones amb discapacitat tenen el dret de poder tenir una bona qualitat de vida, en la que han de ser tractades de manera inclusiva.

El treball, com hem esmentat anteriorment, presenta l'objectiu d'analitzar el tractament de la discapacitat per mitjà de la premsa de manera que, la part metodològica serà qualitativa. Es trien diferents noticies del Diari de Mallorca i l'Última Hora, concretament, l'any 1990, el 1993 i el 1995. D'aquesta manera, es coneixerà de quina manera tractaven al col·lectiu a la premsa, si els tractaven inclusivament o exclusivament. L'anàlisi permet les conclusions i les propostes tenint en compte el marc teòric.

Finalment, considero que aquest treball em servirà per veure si ha hagut una evolució favorable sobre el tractament de les persones amb discapacitat, atès que la finalitat en sí és poder aprendre, conèixer i obrir la ment. Amb aquesta investigació em sorgeix la necessitat d'exposar i afirmar que la premsa sí pot posar en pràctica la inclusió enfront el tractament del col·lectiu atès que té un potencial privilegiat per avançar en aquesta línia.

2. MARC TEÒRIC

2.1. La discapacitat

La discapacitat, per ser un tema personal implica a tota la societat i exigeix una organització social que tingui en compte la realitat de les diferències i una atenció continuada, no només puntual. Court (2011) valora que la discapacitat és un fenomen que resulta de la conjunció entre les limitacions dels éssers humans i les limitacions existents en l'entorn, és a dir, de l'ambient físic i social. La llibertat d'aquest col·lectiu està determinada, gairebé, per l'accessibilitat física, les restriccions socials i els recursos amb els que conten.

D'altra banda, la discapacitat tal i com esmenta Amer (2006) és només una de les múltiples característiques que conformen una persona, però, alhora incideix en tots els àmbits de la vida. Per tant, l'estudi de la discapacitat es pot centrar en uns grans temes que tenen el seu reflex en la premsa i en les actituds, que d'una forma o altra, apareixen dins els camps de sanitat, educació, treball, entre altres. Tot i així, diverses persones i institucions han empres esforços per garantir la inclusió de les persones amb discapacitat.

Tradicionalment, tal i com esmenten Fernández, Chipre i Vidal (2018) s'han descrit a les persones amb discapacitat com receptores, imatge que ha contribuït a fomentar la marginalitat del col·lectiu i que no es correspon amb la realitat. Aguilar, Cuesta i Marchena (2015) descriuen a la persona amb discapacitat com algú oprimit, al que s'ha d'ajudar en la seva defensa de drets per l'acompliment d'una vida el més independent i normalitzada possible. Però, hi ha una reducció i simplificació en el tractament de la discapacitat, que en algunes ocasions porta a l'ús d'estereotips.

D'una manera similar, Pié (2009) afirma que les persones amb discapacitat són presentades com a meritòries de compassió i definides en termes de deficiència. Termes com "el destí", "el sofriment", "la crueltat de la vida", "la injustícia" sobreaccentuen la vena emotiva i dramàtica de la discapacitat i no donen peu a compatibilitzar la discapacitat amb una vida normal (Amer, 2006).

Les persones amb discapacitat són persones que malgrat tinguin una discapacitat triomfen, superen obstacles, arriben al reconeixement i desenvolupen la seva professió de forma exemplar. Duran i Guasp (2016) informen que la discapacitat és una realitat amb la que conviu el món sencer diàriament. Fernández-Cid (2010) assenyala que el camí més conegut és el del herois, aquells que es sobreposen a tot i aconsegueixen fer un lloc. Són vists com iguals i a més, són admirats per haver estat capaços d'haver superat tanta dificultat.

En definitiva, tal i com pensen Aguilar, Cuesta i Marchena (2015) les persones amb discapacitat són mirades amb recel per l'entorn en el que s'envolten, degut majoritàriament al desconeixement i a la presència de vells estereotips i prejudicis, que són presents des de pràcticament tots els àmbits.

2.1.1. Les actituds socials enfront les persones amb discapacitat

López i López (2007) pensen que les vivències personals o l'atenció i tractament de les persones amb discapacitat no es redueixen a una qüestió terminològica, però, afirmen que la terminologia és el reflex de les idees, concepcions i actituds enfront un tema. Cal esmentar que, "gran part de les actituds socials cap a les persones amb discapacitat són producte del tipus d'informació que els mitjans ofereixen, el que justifica la reflexió i l'anàlisi de les característiques de les informacions abocades" (Soto, 2015, p.1242).

Generalment, així com ens comenta Amer (2006) les actituds ens ajuden a entendre el món que ens envolta ja que s'inscriuen en la cultura, entesa com un modus d'avaluar, percebre i actuar. Quan major és el coneixement, més poc probable és que apareguin actituds negatives, però, en relació a la discapacitat persisteixen abundants llacunes. La ignorància, l'abandonament, la superstició i la por són factors socials que al llarg dels anys s'han aïllat en aquests col·lectius i han retardat el seu desenvolupament.

Segons Perujo (2002), l'actitud passiva en la condició de destinataris es col·loca dins una situació d'incapacitat de resposta en el sí d'una estructura romboïdal, amb una

minoria política i econòmica dominant, majoritàriament de classes mitjanes i uns col·lectius minoritaris exclosos i desfavorits, entre els quals es troben les persones amb discapacitat.

Per tant, els valors i actituds subjacents són considerats més que un assumpte terminològic atès que, poden afectar a les identitats de les persones, oportunitats de desenvolupament, entre altres. La seva solució no només és canviar de nominacions.

2.1.2. La història del tractament de la discapacitat en els mitjans

La història del tractament a les persones amb discapacitat i la història de la imatge, que els mitjans han proposat d'aquestes persones, han seguit camins paral·lels (Soto, 2015). Segons Solves (2010) es presentava la discapacitat de forma errònia i contraproduent, perquè la concepció de la discapacitat que es reflectia en les informacions era el resultat d'una tendència a la generalització, institucionalització i burocratització, la qual cosa es percebia de forma excessivament general o estereotipada. López i López (2007) afirmen que el tractament de la realitat en els mitjans de comunicació no és unívoc, sinó que reflexa la postura de la societat enfront els temes que constitueixen la informació i com aquests, són tractats.

En les darreres dècades, s'han succeït diferents etapes que no sempre han persistit una contribució unidireccional i positiva. López i López (2007) informen que s'han plantejat quatre etapes al llarg del segle XX: la fase compassiva o filantròpica, la fase de reconeixement de drets, l'etapa de la integració i l'etapa de la igualtat. La primera està caracteritzada per la imatge de la desgracia que els mitjans projecten de la discapacitat, atès que a la primera meitat del segle XX hi havia nombrosos conflictes bèl·lics. La imatge, que es transmetia, carregava les seves tintes sobre la necessitat de protecció d'aquelles minusvalies, fruit de les circumstàncies relacionades amb la guerra, la qual cosa, la resta estaven menys presents en les informacions periodístiques.

Tal com exposa Díaz (2007) una de les primeres qüestions que destacava era que, la discapacitat estava poc present en la premsa perquè no es venia. I la realitat, era com

era i es com és. Els mitjans sempre la reflecteixen. Tot allò estrany, minoritari, anormal, diferent ens arriba per mitjà dels estereotips. A més, cal destacar que entorn a la premsa hi ha dos conceptes claus que són: “la independència, atès que les empreses periodístiques volen ser i actuar de forma independent de qualsevol poder i la objectivitat, perquè no hi ha receptes que garanteixin la informació objectiva” (Amer, 2006, p. 8).

Solves (2010) comenta que les institucions i els partits polítics han assumit el discurs de la integració de les persones amb discapacitat. De forma expressa i sense fissures, s’han aprovat lleis de gran importància per aquestes persones. Segons Aguilar, Cuesta i Marchena (2015) la Classificació Internacional de les Deficiències, Discapacitats i Minusvalideses, la Classificació Internacional del Funcionament, de la Discapacitat i de la Salut, la Llei 13/1982 de 7 d’abril, d’Integració Social dels Minusvàlids, la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d’Igualtats d’Oportunitats, No Discriminació i Accessibilitat Universal de les persones amb discapacitat, la “Carta per els anys 80” o el “Programa d’Acció Mundial per les Persones amb Discapacitat” entre altres, han contribuït i ho segueixen fet a que el grup social amb discapacitat es faci visible a la premsa impresa com qualsevol altre mitjà.

El tractament de la discapacitat, així com informen Aguilar, Cuesta i Marchena (2015), ha anat millorant progressivament. Cal esmentar que, el canvi en el tractament polític, social i mediàtic de la discapacitat és el gran símptoma d’un profund canvi a la manera de col·lectiva de concebre i afrontar la diferència, les minories, l’exclusió.

2.1.3. La imatge de la discapacitat

La imatge social de la discapacitat i de les persones amb discapacitat es configura des de diversos escenaris i actors. Pié (2009) destaca que les imatges socials de les persones amb discapacitat són el reflex d’una complexa dinàmica social i individual i també, apareixen com a indicadors d’una dificultat (que es tradueix en formes d’exclusió i vulneració de drets fonamentals dels subjectes diferents) dels normals per integrar una diferència.

Tal i com apunten Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) les associacions de discapacitats representen la majoria dels actors reflectits amb el 34% de les peces i li segueixen els organismes públics (govern local, nacional, estatal), amb el 27% de les notícies. A part, se li afegeixen els partits polítics amb un 3%. Llavors, es pot dir que els actors principals són col·lectius. Díaz (2007) apunta que la imatge de la discapacitat que es projecta contribueix a la formació d'actituds en qui la reben.

Altrament, cal dir que l'etapa de la igualtat que es va iniciar al 2003 va coincidir amb la celebració de l'any Europeu de la Discapacitat fet que va empènyer definitivament en l'avanç de la imatge social de la discapacitat (Soto, 2015). Al ser altres qui parlen i decideixen per ella, la imatge que acompanya a la discapacitat es congela fàcilment en formats estereotipats.

Totes les persones amb discapacitat són distintes. No se'ls poden atribuir valors, sentiments, comportament, expectatives comuns. Així que, donar-los una imatge apropiada es presentar-los com ciutadans amb ple dret iguals que a la resta. El més rellevant, és mostrar a les persones amb discapacitat com ciutadans amb drets i deures, com membres actius amb la mesura de les possibilitats d'una societat de la que formen part. Cal destacar que, en una societat com la nostra, així com indica Perujo (2002), la integració de sectors de població amb entitats, característiques i problemàtiques pròpies és una garantia entretallada si no és assumida, entesa i aplicada des dels instruments més determinants en la transició de missatges, de pautes de conducta, de comportaments i cultura; els mitjans.

Generalment, la discapacitat sol aparèixer en els mitjans de comunicació en distints moments extraordinaris com el 3 de desembre, el Dia Internacional de la Discapacitat o també, quan hi ha publicacions de resultats de l'Enquesta Nacional sobre la Discapacitat o l'aprovació i l'aplicació de l'anomenada "Llei de Dependència" (Fernández-Cid, 2010). Per tant, tal i com diuen López i López (2007) en moltes ocasions la imatge de la discapacitat ha estat un motiu per recaptar fons per institucionals o casos particulars. En aquest cas i en la majoria de les publicacions, reflecteixen una visió victimista amb l'objectiu de commoure, provocar llàstima i cridar a la caritat, propi d'èpoques passades. Aquesta visió, així com pensa Perujo (2002),

dificulta la integració del col·lectiu en el pla mediàtic primer i seguidament, en el terreny social.

> Les persones amb discapacitat per sí mateixes no venen, requereixen un valor afegit, com per exemple, com denuncien les associacions i les federacions de discapacitats, un actor polític que estigui darrera de la notícia i que focalitzi l'acte informatiu, entre altres aspectes (Villanueva, Barberena & Reboiras, 2006, p.154).

En aquest moment, segons Perujo (2002) està present el repte de polir encara més la imatge que els mitjans projecten sobre el col·lectiu, suprimir els recursos del llenguatge que emfatitzen la sensibilitat emocional per damunt del rigor informatiu i combatre l'estereotip on s'atribueixen prejudicis ja codificats a la informació sobre el món de la discapacitat. Sánchez (2012) reforça que la imatge que es dóna sobre les discapacitats corre el perill de caure en els mateixos estereotips, prejudicis i discriminacions basats en el desconeixement. Cal dir que, l'estereotip és una imatge preestablerta carregada de valors anteriors sobre una determinada realitat que queda només en una superficialitat probable.

Així doncs, es ven una percepció acabada que tendeix a preservar-nos de l'efecte desconcertant d'intentar veure el món de mode constant. Segons Amer (2006) un dels estereotips que apareix més a la premsa entorn a les persones amb discapacitat és la infantilització.

2.2. La discapacitat entorn l'educació

En el món educatiu, així com informa Soto (2015) el fet de viure persones amb discapacitat compartint determinats serveis, va generar l'aparició de diferents etiologies. Això, va contribuir a l'aparició de serveis d'ajuda individualitzada creada, majoritàriament, per la pressió dels pares i per una sèrie de declaracions que proclamaven els drets a l'educació, formació per el treball, igualtat, entre altres

La fase de reconeixement de drets, tal i com comenta Soto (2015) va començar entorn a la dècada dels cinquanta, on des del punt periodístic, el to sobre els drets de les

persones amb discapacitat era més exigent, però, des d'una perspectiva que guardava una íntima relació amb la rehabilitació, com a projecte d'intervenció bàsic. Els mitjans modelen la consciència social, eduquen.

Pallisera i Vilà (2005) recorden que la Llei d'Integració Social dels Minusvàlids (LISMI) de l'any 1982 va marcar un punt d'inflexió en l'atenció dels nens amb necessitats educatives especials, que es va concretar amb el Decret 117/84 d'Ordenació de l'Educació Especial. Aquesta normativa va establir, per primer cop, la necessitat d'escolaritzar el col·lectiu a les escoles ordinàries. Ainscow (2006) subratlla que les escoles ordinàries amb una orientació inclusiva són el mitjà més efectiu de combatre les actituds discriminatòries, construir una societat inclusiva i aconseguir una educació per a tots. Però, la realitat era que els nens amb discapacitats, tal i com afirmen Pallisera i Vilà (2005), estaven escolaritzats a centres d'educació especial per iniciativa dels seus pares. L'escolarització de nens amb discapacitats a centres escolars ordinaris era una excepció. Cal dir, segons esmenta Ainscow (2006), que el desenvolupament de l'educació especial va suposar una sèrie d'etapes, durant les quals els sistemes educatius van explorar diferents maneres de respondre als nens amb discapacitats.

La integració durant els anys 90 era molt difícil. Particularment, eren presentats per la seva situació adjectiva: la minva de la seva capacitat i no per la seva condició: la de persona (Solves, 2010). Ainscow (2006) recorda que el col·lectiu, a les escoles ordinàries, rebien el nom de "nens d'integració" i sovint, les escoles indicaven que no podien ensenyar a aquells alumnes a no ser que disposessin recursos de més. A més, Crosso (2014) assenyala que històricament les persones amb alguna o múltiples discapacitats estaven restringides no només a la llar sinó també a institucions segregades anomenades col·lectivament d'educació especial. També, era habitual separar als estudiants amb discapacitat en aules especials, una educació excloent cap ells, entre altres aspectes que provocaven que estiguessin marginats socialment. Per tant, la integració dels estudiants amb discapacitat sense inclusió conduïa a dur-los aïlladament. Però, segons Hurtado (2016), aquests ara són passos obligatoris històrics que han donat com a resultat a una educació incloent per el col·lectiu.

Encara, a la vida quotidiana, les persones amb discapacitat, així com assenyala Hurtado (2016) pateixen múltiples desigualtat i disposen de menys oportunitats per accedir a l'educació de qualitat. Llavors, es troben que nens i nenes amb discapacitat segueixen sent víctimes d'un plantejament que afavoreix la seva segregació i marginació del sistema educatiu.

Perujo (2002) informa que les noves generacions coneixen el món a través dels mitjans, llegint fora de l'escola. Formen, gràcies a ells, les seves escales de valors, els seus esquemes de pensament i les seves pautes per interpretar la realitat. Així doncs, exerceixen una important influència. Per aquest motiu, "les persones amb discapacitat com molts altres col·lectius, reclamen estar presents en ells i estar amb la freqüència i el tractament adequat" (Díaz, 2007, p. 291).

El fet de permetre als nens amb discapacitat estar amb altres nens presentin o no una discapacitat, tal i com pensen Pallisera i Vilà (2005), és un creixement positiu. També, ho és el fet d'oferir recursos facilitadors de la seva autonomia. Ara bé, l'escola té un important paper degut a que es reconeguda com la base per a un aprenentatge i creixement en un context integrador i normalitzador.

Cal insistir, segons Ainscow (2006), que un dels grans reptes més grans a què s'enfronten els sistemes escolars del món és el de l'educació inclusiva. Davant aquest repte, hi ha evidència d'un interès creixent en la idea de la inclusió educativa. Aquesta suposa eliminar l'exclusió social, que és una conseqüència de les actituds i respostes de la diversitat. Així doncs, parteix de la creença de que l'educació és un dret bàsic i el fonament per una societat més justa. Encara que, l'afirmació de que tots tenen el dret a l'educació prové de llarga data. Crosso (2014) apunta que la Declaració Universal dels Drets Humans va declarar al 1948 que tots tenien dret a l'educació i aquesta havia de ser gratuïta i obligatòria almanco al nivell primari.

Altrament, Barton (2015) reforça que l'educació inclusiva no és un fi en sí mateixa sinó un mitjà per aconseguir l'objectiu, l'establiment d'una societat inclusiva on la inclusió té a veure amb el procés d'incrementar i mantenir la participació de totes les persones de la societat, escola i comunitat de forma simultània, disminuint i eliminant tot tipus

de processos que duen a l'exclusió. També, així com valora Crosso (2014), l'educació inclusiva promou la convivència amb la diferència i impulsa la superació d'estereotips i prejudicis.

Finalment, Hurtado (2016) conclou que els nens amb discapacitat necessiten educació com qualsevol altra persona de la mateixa edat. El sistema educatiu ha de garantir una oferta educativa que respecti totes les variables individuals evitant qualsevol tipus de discriminació. En aquest sentit, és imprescindible l'exercici del dret a l'educació de les persones amb discapacitat, i més concretament, el dret a l'educació inclusiva.

2.3. Els mitjans de comunicació entorn la discapacitat

Els mitjans són considerats fonamentals per ajudar a normalitzar la presència de les persones amb discapacitat a la societat. Normalització que encara, a dia d'avui, està per aconseguir en molts d'àmbits (Díaz, 2007). Fernández, Chipre, i Vidal (2018) pensen que els mitjans tenen la capacitat de crear opinió sobre els diferents col·lectius i a la vegada, poden incloure o excloure a les persones amb discapacitat degut a l'accessibilitat del missatge i del canal emprat, la premsa un d'ells.

D'altra banda, segons Perujo (2002) els mitjans han de satisfer les necessitats culturals, polítiques i econòmiques de la societat. Tal i com exposen Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) la premsa té una gran funció social i en aquest sentit, són fonamentals perquè els col·lectius, com els de les persones amb discapacitat, s'integrin amb normalitat total i puguin formar part activa de la societat.

La discapacitat en els mitjans és un tema bastant complex i polèmic que admet múltiples perspectives d'anàlisi. Especialment, aquest col·lectiu, injustament discriminat, ha anat descobrint que la seva marginació social prové majoritàriament de la imatge social que tenen, en la qual hi són present els mitjans de comunicació. Podríem dir que la informació, a més d'oferir una versió o reconstrucció dels fets ocorreguts, crea una imatge o representació psicosocial, que condiciona les nostres actituds i pràctiques dels grups socials per amb aquest conjunt de persones amb característiques determinades.

Doncs, els mitjans estableixen una via de difusió d'un coneixement vivencial i pragmàtic que no proporcionen molts d'experts i desenvolupen un paper important en la formació de la opinió pública. Per aquest motiu, les representacions de les persones amb discapacitat a la premsa escrita poden contribuir a la conformació de percepcions generals sobre ella (Soto, 2015). Tot i així, es necessita un esforç continu de pautes d'estil periodístic que generin actituds favorables per la discapacitat.

Fernández-Cid (2010) pensa que els mitjans mantenen certa coherència amb el context en què s'inscriuen: una societat rural on perfilen els extrems i les vies d'integració es mostren divergents. Són fonamentals per fer visibles les minories socials, per donar a conèixer els seus problemes, per reivindicar les seves necessitats i per fomentar la seva integració a la societat (Villanueva, Barberena i Reboiras, 2006). Cal esmentar que dins d'ells, tenen una important presència les notícies referents a l'accessibilitat, la denúncia de barreres, tant arquitectòniques com socials; l'al·lusió a la normativa existeix, el grau de compliment, problemes d'adaptabilitat, entre altres. No obstant, segons Soto (2015) valorar la importància que els mitjans atorguen a la discapacitat és una qüestió relativa sempre, atès que depèn del criteri de comparació.

Poc a poc, els mitjans transmeten a les persones amb discapacitat possibilitats d'integració no només dins l'àmbit educatiu, sinó també, professional i social on destaca el reforçament del poder associatiu i de les organitzacions vinculades amb la discapacitat, el reforç dels models d'integració laboral, augment d'interès dels mitjans cap a la discapacitat, entre altres. Però, en general, tal i com comenta Díaz (2007) la informació es troba espectacularitzada ja que cerca majoritàriament l'impacte del titular. A més, subratlla les característiques diferenciadores, la qual cosa no sol haver un tractament global. No es presenta a les persones amb discapacitat dins del context de les accions ordinàries de la vida quotidiana. Es caracteritza per ser estereotipada degut al predomini de la imatge de la persona o grup amb discapacitat com problema, amb un rol d'assistit, dependent i marginal. En poques ocasions es mostra el contrari.

Especialment, Solves et al. (2008) citat per Sánchez (2012) remarca que sovint els mitjans de comunicació tracten a les persones amb discapacitat i les discapacitats d'una manera excessivament simplificadora, estereotipada, superficial i/o errònia. Per

tant, “els mitjans juguen un paper essencial a la creació de constructes socials, a la implementació i reforç de normes i en desenvolupament de respecte i ajuda cap als altres” (Aguilar, Cuesta i Marchena, 2015, p.272).

Avui en dia, Fernández-Cid (2010) pensa que les investigacions sobre comunicació no qüestionen el lloc d’intermediació simbòlica dels mitjans de comunicació de masses. La informació s’actualitza en diferents processos de construcció de sentit i d’elaboració. A part, es procura que la societat quedi informada de que la responsabilitat de l’atenció no pertoca a les famílies dels afectats, sinó també, a la resta de la societat incloent les administracions públiques (Soto, 2015).

Són nombrosos els autors que contribueixen a teixir la idea que relaciona la qualitat periodística amb el respecte a la diversitat. Woods (2016) citat per Serrat (2017) considera que, en la diversitat el periodisme excel·lent exigeix precisió i no ofuscació. A més, Serrat (2017) afirma que el periodisme excel·lent pretén apropar-se des de l’empatia i la complexitat a la realitat d’ètnies, cultures i situacions personals o socials variades.

El periodisme és una de les pràctiques socials més determinades en la definició d’aquests col·lectius atès que ajuden a contribuir en bona mesura el discurs de les comunitats en la que es desenvolupen (Court, 2011). Les formes de captar la realitat, per part dels professionals del periodisme, es sustenta en paràmetres de percepció ja establerts. Llavors, el periodisme tal i com comenta Court (2011) es vist com una activitat que intenta aproximar-se a la comprensió de la realitat. La principal dificultat és la inexistència d’elements alternatius de comunicació. En resum, el periodisme no accedeix a la veritat, sinó que elabora una construcció de la realitat i és a partir d’aquí, que es planteja el tema de la visió de la discapacitat en el periodisme.

2.3.1. La premsa

El diari, segons afirma Amer (2006), es considera que és el que té més importància en la formació d’agenda, malgrat la major influència de la televisió. Les notícies

televisives són massa breus i heterogènies, en canvi, el diari encara que sigui temporal, té una presència més duradora.

La premsa, tal i com esmenta Perujo (2002), és i actua com un intèrpret i el periodisme un mode d'interpretació de la realitat. Segons Sánchez (2012) la premsa no només incrementa la notabilitat d'un fet, sinó que també, regula la forma de comprendre la realitat.

Aguilar, Cuesta i Marchena (2015) assenyalen que la premsa constitueix una eina molt potent i és fonamental per fer visibles a les minories, donar conèixer els seus problemes, reivindicar les necessitat i fomentar la seva integració a la societat. A part, Amer (2006) informa que la premsa esdevé així, l'instrument real de l'opinió pública, una arma i una eina en mans d'aquells que saben com emprar-la. Qualsevol realitat inspira lògicament les seves representacions, les idees prèvies del receptor i també les del transmissor que condicionen la percepció de la realitat.

Inicialment, tal i com apunta Amer (2006), els diaris d'informació general pretenen oferir notícies d'actualitat més rellevants que han tingut lloc en el món i cada diari ofereix la seva pròpia selecció i tractament de les informacions en funció dels interessos del públic, tot i que, com bé sabem, és massiu i heterogeni.

Cal destacar, que la primera tasca de la premsa consisteix en permetre desxifrar i comprendre, per mitjà del llenguatge, que és el segon suport per la consolidació de qualsevol estereotip, la realitat de les coses que ha succeït degut a que, tal i com pensa Perujo (2002) qualsevol instrument de comunicació és el resultat d'un procés complex que compren una sèrie d'eleccions sobre el què s'ha de publicar.

Així doncs, es pot entendre que el coneixement de les coses és indirecte, superficial, subjectiu, manipulat i condensat en unitats simples de significació a les que es poden nombrar models o estereotips, els quals la societat rep la informació sobre les persones amb discapacitat.

Rius i Solves (2009) conclouen que en els darrers anys, la discapacitat ha trobat un petit lloc en la premsa, i encara així, no ha deixat de desenvolupar-se ampliant les seves inicials característiques merament noticioses en un autèntic relat èpic de conseqüències importants. A més, la discapacitat és considerada un component de l'actualitat periodística i la seva rellevància és cada vegada major. En els darrers anys, s'han assegut fonaments per una relació recíproca entre els mitjans i els col·lectius, on la lluita per aparèixer dins de les notícies de la premsa s'ha caracteritzat per la utilització de modes, predilecció de formes estandarditzades de tractament i acomodacions de feina de les entitats al funcionament dels professionals de la comunicació de premsa especialitzats (Perujo, 2002).

D'altra banda, Aguilar, Cuesta i Marchena (2015) han observat que les informacions són breus, tenen poca transcendència i es publiquen, sobretot a l'estiu degut, generalment, a la baixada de flux informatiu a l'època estiuenca i apareixen per emplenar continguts periodístics. Per tant, és necessari que tant la premsa com les pròpies associacions i col·lectius prenguin consciència d'aquest problema i portin una sèrie de mesures que, contribueixin a millorar el tractament informatiu.

El desenvolupament dels mitjans de comunicació tal i com exposen Fernández, Chipre, i Vidal (2018) ha estat, bàsicament, una conseqüència directa dels progressos de la tecnologia i mediat per els poders econòmic i polític. La premsa escrita ha estat batejada com el quart poder.

Respecte a l'aparició de la premsa com primer mitjà de comunicació de masses, tal i com subratlla Perujo (2002), va convertir als vells rotatius en empreses informatives, regides per el principi de la venta i el paradigma del negoci i en referents del coneixement de la realitat. Acte possible gràcies a la universalització palatina de l'ensenyança primària, la reducció de tasses d'analfabetisme i l'eliminació dels costos tant en la producció de notícies com en l'accés a la informació. Des de llavors, l'individu no participa activament en l'emissió col·lectiva d'informacions i, cal dir que les persones amb discapacitat a títol individual i els portaveus de les seves associacions representatives en nombre col·lectiu, consideren que el tractament que, amb caràcter general, reben els mitjans de comunicació no és bo (Díaz, 2007).

Segons Díaz (2007) les persones amb discapacitat han de tenir cabuda en la premsa de la forma més normalitzada possible, amb una cobertura proporcionada a la importància del fet i a la secció o programa que correspongui. La discapacitat per sí mateixa, no ha de ser un motiu per aparèixer en els mitjans, però tampoc ha de ser-ho el fet de no aparèixer, fet que és el més freqüent. Així mateix, majoritàriament, així com informa Pié (2009) en la premsa les persones amb discapacitat només apareixen en les seccions de successos i en papers secundaris o en situacions circumstancials d'invalidesa. Això, accentua encara més la desigualtat.

En conclusió, la lluita per la inclusió i reivindicació de les persones amb discapacitat dur dècades i els drets d'aquest grup s'han defensat des de diverses organitzacions tant nacionals com internacionals. Court (2011) valora que entre els diferents mitjans a través dels quals la pràctica periodística es fa efectiva, la premsa ressalta com la més antiga i el més comú dels productes emprats en la premsa és la noticia.

2.3.1.1. La premsa de tirada local entorn la nacional

És necessari comentar les diferències entre els diaris de tirada local enfront els de nacional que pareixen que apunten cap a una actitud més professional. Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) comenten que quasi totes les notícies surten en l'edició local i hi ha seccions en les que pràcticament no es publica res sobre ells, quan les persones amb discapacitat són ciutadans en tots els àmbits de la vida i de la societat. S'ha de tenir en compte que la premsa local, així com informen Duran i Guasp (2016), és la plataforma de comunicació social hegemònica per la seva proximitat i tradició.

Segons Soto (2015) els de tirada local presenten titulars més sensacionalistes, recarreguen més les vessants emocionals de la notícia, es centren més en la minusvàlua, empren en major proporció qualitatius substantivats, mentre que, els de tirada nacional utilitzen amb major proporció expressions i conceptes adequats, conten les notícies senceres sense seleccionar parts que puguin distorsionar la realitat, entre altres. Amer (2006) reforça que els diaris locals solen donar més cabuda a les petites o grans qüestions que afecten al dia a dels ciutadans i en els darrers anys, cal apuntar la tendència dels grans diaris a augmentar informacions no

estrictament polítiques. Malgrat això, la discapacitat presenta un dels majors problemes que era i és la falta d'informació.

2.3.2. La fotografia a la premsa

La fotografia de premsa, així com assenyala Sánchez (2012) desenvolupa un paper molt important atès que pot exercir efectes cognitius i afectius diferenciats sobre el públic. Per altra part, Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) han comprovat com quasi la meitat de les notícies, analitzades per una investigació, no contaven amb imatges gràfiques.

Generalment, les notícies sobre la discapacitat no tenen quasi imatges i apareixen amb un escàs impacte visual dins de la pàgina. Les imatges, tal i com informa Sánchez (2012) proporcionen una informació addicional sobre el tema que és tractat, reforçant a més, la informació ja presentada, sense oblidar que provoquen que el suport informatiu sigui més agradable visualment i accessible per al públic degut a que criden més l'atenció, són compreses i generen millors records d'allò que ha estat informat.

Per aquest motiu, segons Martín (2007) citat per Soto (2015, p. 1251) "és necessari aconseguir una bona informació que empri un to objectiu sense recórrer al drama, cercant una total implicació social fugint dels estereotips amb continguts positius i per exemple, amb històries properes". Però, tal i com valora Sánchez (2012) les fotografies són emprades per transmetre als lectors aquelles idees que difícilment poden ser plantejades per escrit podent inclús perjudicar simbòlicament a cert grups socials mitjançant la seva associació amb aspectes negatius.

2.4. Les noticies sobre la discapacitat

Les notícies sobre la discapacitat reben una atenció molt marginal. Hi ha un nombre molt reduït de notícies. Així, Soto (2015) informa que, degut a l'interès dels mitjans de comunicació, han aparegut una sèrie de publicacions que han proporcionat una sèrie de suggeriments que impedeixen o almanco minimitzen certes distorsions.

Aguilar, Cuesta i Marchena (2015) subratllen que existeixen molts poc estudis fins al moment que vinculen la discapacitat amb l'anàlisi periodístic i els que ho han fet, s'han centrat en la premsa anglesa. Degut a la falta de premsa sensacionalista a Espanya, com ocorre en la majoria dels països europeus, Perujo (2002) informa que la premsa adopta alguns esquemes que aposten per un estil aliè als postulats clàssics, els quals es troben afectats per alguns procediments en quant a l'enfocament i al tractament típics de la premsa groga. Cal dir que la premsa, pel seu format i dinàmica, permet un abordatge més reflexiu de les notícies de les quals es pretén informar (Amer, 2006).

Majoritàriament, segons Soto (2015) les informacions adopten una perspectiva de tipus socials interessant-se per qüestions relatives al mercat laboral, vinculades amb la igualtat, i li segueixen la perspectiva assistencials, l'educativa, la metge-rehabilitadora i la darrera familiar. Perujo (2002) afirma que la discapacitat es presenta com una realitat desproveïda de virtuts, s'apel·la a emocions mitjançant la utilització de vocables de gran impacte i es situa al subjecte per damunt de les accions que realitzen.

D'altra banda, Soto (2015) comenta que la major part de les informacions estan escrites per professionals de l'àmbit del periodisme (61,2%); un 16'3% són informacions dels quals l'autor és desconegut i la resta procedeixen dels àmbits educatiu, sanitari i social (8,2%, 6,5% i 7,8% respectivament). El fets no succeeixen sols, així doncs, és necessari identificar els autors i en cas contrari, les informacions estarien incompletes degut a la falta del subjecte als predicats.

Les noticies sobre ONG implicades en el món de la discapacitat estan associades a missatges reivindicatius, victimistes o paternalistes. Poques vegades es recorre a les pròpies organitzacions que treballen àmbits de discapacitat perquè intervinguin com interlocutors o fonts informatives. Quan existeixen casos de corrupció, estafa o explotació en àmbits creats suposadament per l'atenció específica a persones amb discapacitat es pondera la denuncia per produir-se en espais com són els diaris (Fernández-Cid, 2010).

Segons Díaz (2007) apareixen noves manifestacions de la discapacitat relacionades amb situacions que, avui en dia, són considerades d'interès informatiu com: la discapacitat derivada de la violència, la generació de discapacitat per l'acció de productes contaminats, l'augment de les discapacitats relacionades amb malalties neurològiques, la incidència de la discapacitat en la població major, entre altres. Cal dir, tal i com esmenta Sánchez (2012) que, la premsa crea la idea de que les malalties les quals dediquen més espais són més perilloses. La qual cosa, la informació relacionada amb la discapacitat es converteix en noticiable tan sols en determinades situacions o circumstàncies (Fernández-Cid, 2010).

Inicialment, així com subratlla Amer (2006) el que surt publicat cada dia en els diaris depèn d'una multitud de factors: de la possibilitat d'obtenir la informació; dels temes que aportin els redactors i de com els expliquin; de la capacitat del periodista per construir una notícia i del seu criteri on ha de saber valorar la importància del fet. Llavors, és aquí on comença el primer esglaó d'una llarga cadena, on majoritàriament la selecció de temes és molt similar a tots els mitjans que comparteixen un mateix espai geogràfic.

Díaz (2007) apunta que una de cada tres aparicions informatives ocorre en cap de setmana. Els diumenge i els dissabte es publiquen reportatges més extensos i profusament il·lustrats (tot el contrari del que passa a la premsa d'àmbit nacional, que en aquests casos es quan es publiquen menys notícies relatives a la discapacitat). Els altres dies, el tractament és més puntual amb notícies breus o molt breus. Específicament, tal i com diuen Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) el dia de la setmana, en el que recullen més notícies sobre Discapacitat, és el dimecres. Les fonts solen ser majoritàriament de titularitat pública, fet que resulta excepcional la reproducció de testimonis procedents de les associacions com font informativa i encara més, de les pròpies persones amb discapacitat.

És important destacar, tal i com conclou Perujo (2202), que l'elecció del concepte bàsic per identificar la discapacitat és el primer motor de distorsió en un llarg procés informatiu. Doncs, presenten una actuació que pareix reflectir una major formació al

respecte. Centrat el valor de la notícia en les capacitats en lloc de les limitacions suposa un punt de partida.

Soto (2015) assenyala que els fets que transmeten els comunicadors es forgen des de les concepcions, ideologies o perspectives amb les que conviuen de tal manera que poden proporcionar imatges esbiaixades per estereotips que distorsionen la realitat. Per tant, com bé comenta Perujo (2002) tots els estereotips entre ells afecten al món de la discapacitat.

2.4.1. El protagonisme de les persones amb discapacitat

El procés narratiu està inevitablement condicionat. En el cas de les seccions periodístiques López i López (2007) pensen que on hi ha més possibilitat de dedicar major extensió als continguts sol cuidar-se el llenguatge i observen major rigidesa en el tractament temàtic degut a la intervenció de persones expertes de la matèria però és escassa la participació del sector educatiu quan intervenen professionals. A més, tant en els àmbits escrits com orals, els protagonistes quasi no poden exposar les seves opinions. Majoritàriament, ocorre, segons Solves (2010), degut a que els periodistes acudeixen amb més freqüència a les fonts oficials que a les persones afectades.

La qual cosa, a penes intervenen i així com comenta Perujo (2002) identificar els protagonistes és tan important com precisar les seves accions. Tot i així, cal saber tal i com recorda Amer (2006) que tothom és diferent, únic i quan es dóna l'oportunitat a algú de donar-se a conèixer, d'explicar la seva vida, idees i sentiments resulta més fàcil entendre'l i posar-se en el seu lloc.

Court (2011) reforça que les persones amb discapacitat queden com entitats pacients i es converteixen en mers receptacles de les activitats que realitzen altres dels qual depèn qualsevol modificació en les condicions de vida. Així doncs, tal i com subratllen Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) les persones amb discapacitat dins la premsa tenen un paper passiu.

En moltes ocasions, segons Amer (2006) les entitats que representen a les persones amb discapacitat mantenen una relació equivocada amb els mitjans de comunicació, degut a que desconeixen les rutines periodístiques i la manera en què han de presentar-se per a què quelcom com a notícia sigui considerat i acceptat.

D'altra banda, Fernández, Chipre, i Vidal (2018) reforcen que el col·lectiu es col·loca, en la majoria de les ocasions, en una clara posició de víctimes que els situen com agents passius de la seva vida, en lloc donar-los poder i mostrar-los com subjecte de la seva vida. Tal i com reforça Pié (2009) els subjectes a partir de la mirada de l'altre es construeixen una imatge del món i d'ells mateixos. Es podria dir que existeix una passivitat dels actors discapacitats, doncs, es converteixen en mers observadors de la realitat informativa. Però, Díaz (2007) exposa que les persones amb discapacitat, com col·lectiu i títol individual, han d'estar presents a la premsa i han de ser protagonistes. Segons Court (2011) quan les persones amb discapacitat apareixen com agents, les oracions adquireixen estatuts de veu evolutius, és a dir, donen conta de la transformació del principal subjecte de la oració, com per exemple: "39 persones amb discapacitat retornen a l'Alcaldia Major".

Majoritàriament, són protagonistes les persones amb discapacitat quan consten de foto en una cadira de rodes. Tal i com comenta Court (2011), es fa notori que ressaltin les característiques físiques o psicològiques en els moments en els quals el subjecte principal de la oració és la persona amb discapacitat.

Perujo (2002) informa que la cadira de rodes monopolitza la visió comunicativa de la discapacitat, és a dir, és la imatge preferent del col·lectiu. Està present en la majoria de les notícies, en la ment dels informadors i en la consciència dels consumidors. La seva associació amb la discapacitat és directa. D'aquesta manera, és un estereotip per categoritzar el món de la discapacitat en una unitat simple de percepció, de fàcil comprensió i assimilació immediata. Cal dir però, que no tota la discapacitat es veu ni reflectida ni representada en ella. El col·lectiu no és uniforme. Té predilecció per les limitacions i ignora les potencialitats.

Tot i així, només es troba la intervenció de persones amb discapacitat amb veu pròpia en la presentació de casos exemplars. Segons Rius i Solves (2009) les històries de vida constitueixen l'aportació emocional, fent dels subjectes de la informació, protagonistes propers i del possible lector subjecte emocionalment actiu a la història.

Fernández-Cid (2010) explica que quan s'al·ludeix a persones amb discapacitat intel·lectual hi ha una absència de veu molt evident malgrat l'heterogeneïtat de situacions i diagnòstics agrupats en discapacitat intel·lectual o retràs mentals, se'ls nega la seva capacitat de dret a l'expressió. Segons Díaz (2007) en la premsa predomina el rol assistencial i patològic (la discapacitat com malaltia i dependència) juntament d'altre caràcter forense, conjuntural (la discapacitat com característica de la víctima d'un delicte). I, en poques ocasions en paper d'alumne, treballador en centres protegits o treballs específics, o com esportista.

> Sánchez Noruega (2002) citat per Fernández-Cid (2010, p.106) recorda que la gent "comú" apareix en els mitjans com testimonis, sense nom ni cognoms i són aquests personatges de les notícies a qui els periodistes i els professionals tutegen en els fòrums de trobada, mentre que tracten de vostè a informants considerats més qualificats com líders socials, polítics o experts.

2.4.2. L'estructura de les noticies sobre la discapacitat a la premsa

En relació a l'espai, sol ser petit o mitjà, una breu columna. Perujo (2002) afirma que la notícia no ocupa un lloc destacat sinó de segon ordre, en la mateixa línia, l'espai dedicat al tema resulta insuficientment en un 53,4% de les notícies i en darrer lloc, el 48,7% de les informacions analitzades presenta una extensió menor a la resta de notícies.

Evidentment, tal i com comenten Rius i Solves (2009) és discutible si l'espai dedicat a un determinat esdeveniment és suficientment escàs o excessiu, sobretot, quan competeix amb altres esdeveniments que tenen una importància prejutjada. Navarro (2004) citat per Soto (2015) assenyala que les categories intermèdies i llargues

obtenen els majors percentatges. No obstant, cal esmentar que el tamany de la notícia probablement no sigui la variable fonamental.

D'altra banda, segons Perujo (2002) la discapacitat avui en dia ocupa un espai informatiu en segon nivell darrera de les notícies de caràcter polític, econòmic, cultural i esportiu. Ascendir al primer lloc pareix impossible, però, és una tasca indiscutible que cada vegada és més coneguda, acomodada i rellevant.

2.4.2.1. Els titulars sobre la discapacitat

El titular de la noticia exerceix un important paper atès que atreu la mirada del lector i realitza una funció organitzadora del contingut d'un diari. Dins l'interior del titular, Perujo (2002) assenyala que s'expressa el contingut global de la notícia, la qual cosa incidir des de l'encapçalament de les informacions suposa una declaració de principis dels periodistes i la terminació per un enfocament que margina el més remot escletxa de normalització social a través de la premsa. A més, tal i com esmenta Fernández-Cid (2010) treballa una funció fàtica procurant el segrest de l'atenció i per altra part, exerceix una funció metalingüística atès que destaca allò noticiable, però, fragmentant i jugant amb elements connotats entre l'aparent evidència. Llavors, podríem dir que en la majoria dels casos sobre les persones amb discapacitat el titular en les noticies és cridaner o intenta ser sensacionalista; s'encarrega de les emocions amb l'objectiu de commoure informacions i en ocasions victimitzar.

Els titulars més freqüents solen generar un efecte distorsionador, faciliten les generalitzacions i col·loquen a la cúspide el matís de la discapacitat. Perujo (2002) assenyala que els titulars de notícies relacionades amb la discapacitat es troben carregats d'expressions com "un deficient mort", "un ancià discapacitat" o "mort un disminuït". Amer (2006) reforça que els titulars segueixen parlant de minusvàlids i discapacitats, fet que es deu a una qüestió d'espai dins la rutina periodística. Amado Vega (1999) citat per Court (2011, p.18) adverteix que "l'ús d'expressions com deficients, minusvàlids o inadaptats és producte d'estereotips socials".

Llavors, en quant a les característiques de la informació sobre la discapacitat no es troba una línia coherent i estable en les informacions ja que entre els aspectes positius destaquen l´ús de tons realistes, informacions normalitzades sense cap mirament cap a la discapacitat, presentacions de la discapacitat en les seves múltiples facetes, entre altres. En canvi, entre els aspectes negatius es mantenen fórmules preocupants com l'ús de titulars sensacionalistes que acompanyes successos dramàtics en la majoria dels casos, l'ús d'imatges estereotipades, la presentació de l'actor amb més importància que la de l'acció, el manteniment de plans descriptius o explicatius donant menor rellevància a l'intent de formar opinió i crear consciència sobre el món en el qual ens trobem, envoltats de persones amb discapacitat.

2.4.3. La terminologia emprada sobre les persones amb discapacitat

Segons Amer (2006) l'estudi del llenguatge té molt a veure amb la classe de responsabilitat que s'adjudica a la premsa per tal de normalitzar el dia a dia de les persones amb alguna discapacitat. Fernández-Cid (2010) informa que el canvi de llenguatge podria interpretar-se, si ens situem en el debat dels diaris i del lectors, com efecte de pressions de les audiències. Així, es podria pensar en la progressiva inclusió, tant per part dels periodistes com de les orientacions com de les propostes procedents d'àmbits vinculats directament a la discapacitat.

Tal i com subratlla Fernández-Cid (2010) els textos informatius entorn a la discapacitat no perfilen discursos acabats sinó que, domina la fragmentació en la referència, la descripció esbiaixada d'esdeveniments, entre altres. Els comunicadors poden tenir prejudicis o posseir esquemes estereotipats sobre la discapacitat, és per aquest motiu que adquireix una importància l'anàlisi dels discursos. (Soto, 2015).

Amer (2006) valora que en els textos dels diaris no apareixen expressions tan populars com "li falta un bull", però, destaquen les limitacions i els aspectes negatius que es publiquen en moltes informacions dins l'àmbit de la discapacitat. Així, els usos lingüístics donen una gran importància al fet problemàtic i a la limitació. En efecte, aquesta terminologia afavoreix la marginació i el rebuig cap aquell/a persona que no es considerat "normal". Cal dir que, les paraules emprades per referir-se a aquest

sector de la societat ha anat variant al llarg del temps. La terminologia és un reflex de les concepcions, modes d'enfocar, actituds i enteniments d'una situació.

D'altra banda, Rius i Solves (2009) recorden que el text, per definició, és un dispositiu que la seva eficàcia es basa en una adequada administració del sentit. Per això, el text narratiu, no cessa de beneficiar-se d'una plusvàlua de sentit que és fruit de la inestimable activitat interpretativa per part dels destinataris.

Respecte als aspectes formals, malgrat la forma no es pot desvincular del fons. Sabem que es poden apuntar algunes observacions com per exemple el vocabulari i el sentit de les expressions emprades. Court (2011) remarca que el vocabulari per al·ludir a la discapacitat és precís. Segons un estudi on Soto (2015) va analitzar notícies sobre la discapacitat en diversos diaris, la terminologia que es presentava amb més freqüència era "persones amb discapacitat" (47,41%) incloent el terme de "necessitats educatives especials" quan es feia referència a contextos educatius. La resta de termes eren considerats com incorrectes o no aconsellables degut a les connotacions negatives que podrien desprendre-se'n del seu ús i, cal dir que la primera constant en el tractament informatiu de la discapacitat és la preferència per la terminologia més efectista. Llavors, destacava la necessitat de continuar la lluita amb el procés de familiarització, dels professionals de la informació, entre altres.

D'altra banda, Perujo (2002) assenyala que l'ús paral·lel d'una àmplia tipologia de conceptes per catalogar al col·lectiu de persones amb discapacitat potencia l'aparició d'enfocaments difusos que afavoreixen l'estimulació de clixés en l'opinió pública. Tal i com informen Fernández, Chipre, i Vidal (2018) la premsa contribueix a formar l'opinió pública sobre la discapacitat, entenent aquesta com el conjunt d'atributs que el col·lectiu atorga a les persones amb discapacitat, degut a que té la capacitat de seleccionar la informació, processar-la i emetre-la fet que determina com s'interpreta la realitat que ens envolta.

Fernández, Chipre, i Vidal (2018) assenyalen que el llenguatge té una importància transcendental en la percepció de la realitat atès que una mateixa paraula pot tenir diferents sentits depenent de l'ús i la intencionalitat. Duran i Guasp (2016) pensen que

no té les mateixes connotacions emprar el terme “persona discapacitada” que “persona amb discapacitat” atès que la segona “atenua l’efecte negatiu que provoca l’adjectivació de l’individu per les seves característiques físiques”, així doncs, entenen que és una persona que disposa també d’altres capacitats que compensen les dificultats.

D’altra banda, segons Briant et al. (2013) citat per Soto (2015) detecten un augment en l’ús del llenguatge pejoratiu per descriure a persones amb discapacitat. A més, tal i com esmentant anteriorment aquest tipus de cobertura periodística té un impacte bastant important en les maneres en les que la societat pensa sobre la discapacitat. Cal destacar que “la mirada que la societat col·loca sobre el món de les persones amb discapacitat és llunyana i resulta distorsionada” (Pié, 2009, p.93). Llavors, la paraula és capaç de crear opinió pública i actituds d’admiració o de rebuig segons les circumstàncies cap a les persones. La gran arma de la premsa, doncs, és el llenguatge, és la paraula.

En l’actualitat, s’empra més el terme de discapacitat que el de deficient o disminuït, termes que fins ara dominaven. En aquestes altures, no és estrany trobar-se termes com minusvàlids, incapacitats, limitats, malalts, entre altres connotacions negatives en la gènesis d’actituds socials cap a les persones amb discapacitat. També, és possible trobar mencions a la condició de l’ésser humà, la ciutadania, la nacionalitat o la professió de la persona amb discapacitat, la qual cosa ubiquen a l’individu amb aquestes característiques dins un conglomerat humà de major amplitud. Aquestes, tenen una tasca descriptiva que, centrada en precisions reforçades de la identitat, desbrossen amb arguments les causes i les dimensions dels problemes del col·lectiu.

Tal i com informa Court (2011) els termes més habituals en la premsa són: “ciutadans amb discapacitat”, “discapacitats” o “persones amb alguna discapacitat”. Aquests, cal dir que construeixen una generalització dels atributs de les persones amb discapacitat, de tal manera que no es distingeixen diferències entre les discapacitats visuals, auditives, motores i mentals. Tot i així, l’estudi de la premsa d’aquests anys mostra que el canvi ha estat prou significatiu (Amer, 2006).

En definitiva, es comenta que avui en dia s'utilitzen termes com disminuït o de deficient estan vinculats a la discapacitat intel·lectual i no a les físiques o sensorials (Fernández-Cid, 2010). La informació sobre el col·lectiu, que segons Perujo (2002) ha crescut en termes quantitatius, s'ha de sotmetre a un procés de revisió conceptual per evitar perversions inadequades que són conseqüència majoritàriament de la utilització sistemàtica d'estereotips com instruments d'aproximació a la seva realitat empírica, sent superficials i inexactes.

2.4.4. Els continguts de la discapacitat

Fernández-Cid (2010) ens informa de que la lectura de la notícia no es realitza només a partir de el que diu: continguts absents i connotats i- altres elements de referència, sinó també, les competències culturals són necessàries generalment per donar-li sentit. Degut a que bona part de la informació no està expressada de forma explícita sinó implícita. La importància dels continguts que ens ofereixen els mitjans de comunicació, llavors, queda fora de tot dubte perquè gran part del que coneixem sobre el que ens envolta és un reflex d'allò llegit en ells.

Segons Bardin (2003) citat per Fernández-Cid (2010, p.106) "el discurs no és la transposició transparent d'opinions, d'actituds, de representacions existents de forma acabada ... no és un producte acabat, sinó un moment de procés d'elaboració". Però, cal dir que la difusió dels continguts es fa des d'una certa òptica, des d'un marc particular que ens ofereix una visió especial sobre la realitat que va configurant diverses opinions (Soto, 2015).

En relació a la temàtica, les més freqüents són aquelles vinculades amb els problemes, les causes i les conseqüències de la discapacitat seguides de temes relacionats amb la tecnologia i els recursos. Tal i com apunta Court (2011) la primera fita en el tema de la discapacitat emergeix amb l'aprovació de la Declaració Universal dels Drets Humans de l'any 1948, la qual va dedicar una part significativa del contingut de la discapacitat.Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) opinen que els temes més destacats sobre les persones amb discapacitat, en general, són els temes tractats sobre l'Accessibilitat, el Món Laboral, les Campanyes de sensibilització i el Caràcter

humà (informacions més personalitzades i que tenen el punt de vista d'una persona en concret que conten la seva problemàtica).

Segons Fernández, Chipre, i Vidal (2018) els temes abordats fonamentalment són: perspectiva mèdica (com malaltia, diagnòstic, prevenció, rehabilitació, problemàtica laboral, barreres físiques, aspectes econòmics o legals, afectació familiar i aspectes educatius. Els sinistres, accidents, situacions d'exclusió o de vulnerabilitat i aquelles situacions en què les persones amb discapacitat tenen unes necessitats diferents contribueixen a una imatge negativa. Sigui quin sigui el tractament, així com esmenta Serrat (2017), els continguts sobre el col·lectiu de rebuigs o discriminacions comporten efectes significatius que poden afavorir tant la integració i normalització com generar i alimentar conflictes i exclusions.

> Veure córrer sense cames, nadar sense braços, jugar sense visió, entre altres ha deixat de ser colpidor per mostrar-se com una gesta casi sobrehumana. El tema de l'esport té aquella habilitat que, per les persones amb discapacitat, en la resta de seccions de la premsa, queda en general relegada a temes relacionats amb la medicina i les malalties o els successos (Rius i Solves, 2009, p.417).

Duran i Guasp (2016) assenyalen que no es dóna a conèixer el problema de la falta de drets i inserció a la societat de les persones amb discapacitat. En poques ocasions, algunes noticies relaten històries d'acompliments, esforços recompensats, conquistes de persones amb discapacitat en forma de model o presentació de perfils (Soto, 2015). Crida l'atenció el mode en què les persones amb discapacitat són relacionades amb comportaments de tipus expressiu. Les seves accions es mostren com individus que tenen opinions i formes d'interpretar els esdeveniments però que no són capaços d'incidir en el funcionament de l'entorn (Court, 2011).

La discapacitat va acompanyada a situacions dramàtiques, especialment cridaneres o impactants. En els continguts predomina l'expressió de necessitats i paral·lelament la demanda dels corresponents recursos. A més, cal assenyalar que els continguts es

poden dividir entre aquells que descriuen a la població amb discapacitat i als que s'ocupin dels anàlisis experts de les discapacitats (Fernández-Cid, 2010).

Segons Villanueva, Barberena i Reboiras (2006) un 30% de les notícies fan menció a un tipus de discapacitat que no està molt definida. En les que ja tenen una definició clara, veuen un percentatge molt semblant les discapacitats psíquiques (26%) i físiques (28%). Presenten un menor impacte les notícies relaciones amb una discapacitat sensorial, fet molt estrany tenint en compte la influència que té en aquest camp una organització com és la ONCE.

D'altra banda, el caràcter descriptiu de les informacions és el que més es repeteix, descendeix en proporció el caràcter explicatiu i el que menys es contempla és el que intenta formar opinió, crear consciència social en un àmbit tan sensible a les actituds socials. El món de la discapacitat primerament ha de sofrir i combatre després valors negatius que constitueixen els elements més recurrents per aconseguir la noticiabilitat (Perujo, 2002).

2.5. La realitat de la discapacitat a la premsa

Vèiem, que la realitat de la discapacitat queda bastant relegada i s'instrumentalitza per donar suport a la publicitat de persones com bé cantants o empreses i/o organitzacions, entre altres. Tal i com esmenten López i López (2007) l'organització col·lectiva de les persones amb discapacitat per iniciativa pròpia i amb el suport polític i institucional s'està incrementant en els darrers anys a nivell nacional. Per tant, és de destacar la percepció d'una evolució positiva del tractament de la discapacitat per part del mitjans.

No obstant, en els darrers temps l'atenció als diversos aspectes de la discapacitat ha anat creixent en altres èpoques, gairebé per part de l'esforç dels professionals i serveis especialitzats en discapacitat. Perujo (2002) valora que l'existència d'una legislació específica, la pressió creixent del moviment associatiu per el seu compliment i la proliferació d'un sistema públic de polítiques socials ha sensibilitzat primer i obligat,

després, a les institucions públiques. La inclusió en la premsa suposa una via informativa per sectors de nivell cultural.

Segons López i López (2007) l'interès sobre la discapacitat s'ha plasmat a la integració de treballs publicats des de diferents perspectives com d'experiències i com d'investigacions. Aquests constitueixen referents i documents de valor per la formació universitària. Briant et al. (2013) citat per Soto (2015, p.1250) apunten que "les informacions més recents s'estan inclinant cap a temes beneficiosos que obtenen les persones amb discapacitat i el frau que sol associar-se a aquestes qüestions".

Tot i així, tal i com exposen Fernández, Chipre, i Vidal (2018) anys enrere i encara avui en dia, per desgràcia, la discapacitat es presentava vinculada a desastres, problemes, situacions de vulnerabilitat, etc. A part, es considerava a les persones amb discapacitat sempre amb l'atribut de "discapacitat" mentre que, darrerament, comencen a aparèixer altres notícies vinculades a la vida quotidiana d'aquestes i a les seves preocupacions com qualsevol altre persona sense discapacitat com feines, oci, entre altres.

Es podria dir que hi ha una certa transformació en el temps amb el canvi en les formes de nombrar, la integració de nous continguts evitant alguns tòpics i termes censurat. Devotta et al. (2013, p.1859) citat per Soto (2015) detecta un canvi favorable en la forma en què les persones amb discapacitat estan representades amb una major atenció a la complexitat de la seva identitat i dels seus múltiples rols socials. Tal i com comenta Perujo (2002), la discapacitat hauria de rompre amb el seu tradicional aïllament a la societat, motivat principalment, per les carències notables a l'hora de reclamar un major espai en l'àmbit d'allò noticiable. Tan sols així, el col·lectiu podrà traspassar els seus propis límits, ser més i millor conegut.

Segons Perujo (2002), en aquests moments, el gran repte és alliberar a la informació sobre la discapacitat una sèrie de rèmores conceptuals que perpetuen encara una imatge inexacta del col·lectiu. També, cal esmentar que la normalització de les persones amb discapacitat és una finalitat complicada i no es aconsegueix paral·lelament en els mitjans de comunicació de masses. La utilització abusiva dels

estereotips, la superficialitat en el tractament i la banalització dels continguts en els discursos ha traslladat una percepció confusa i equívoca de les persones amb discapacitat cap a la societat. Tot i així, encara queda molta informació lliure que afecta a casos particulars i situacions personals extremes que emfatitzen una imatge del col·lectiu escorada allunyada del concepte de justícia social.

"Hi ha moltes persones amb discapacitat que viuen situacions discriminatòries i la discriminació està directament vinculada al desconeixement" (Amer, 2006, p.15). Llavors, si existeix discriminació no hi ha igualtat i sense igualtat no es pot parlar de drets humans, de democràcia, de societat del benestar, etc.

D'altra banda, Fernández-Cid (2010) pensa que el poder d'un emissor augmenta quan disminueix l'accés en la recepció a altres fonts alternatives fet que permet el contrast i és condició necessària per una lectura crítica. Per tant, la trobada entre el text difós i el lector no es fa en el buit sinó que està dominat per estructures de poder. Cal comentar, que la discapacitat forma part de l'actualitat i sempre ho ha estat, però, actualment ha entrat a una sistemàtica d'intercanvis on la transferència d'informacions és més fluida i més freqüent (Perujo, 2002).

Finalment, Aguilar, Cuesta i Marchena (2015) pensen que encara queda un llarg camí per recórrer perquè la societat percebi que la discapacitat vivència limitacions importants no tant exagerades per les pròpies característiques, sinó per moltes restriccions contextuals que la resta de persones els va proporcionant. Així doncs, la premsa té un potencial privilegiat per avançar en aquesta línia.

3. TREBALL DE CAMP

3.1. Objectius

El present treball de fi de màster s'elabora amb el següent objectiu general:

- Conèixer com era tractada la discapacitat als diaris locals de Mallorca a la dècada dels 90.

Així, la finalitat de la investigació ha estat valorar el tractament de la discapacitat a la premsa i com aquest ha evolucionat a partir de l'any 1990 cap al 1993 i finalment cap el 1995. Ens hem centrat tant en els aspectes formals com estructurals.

És important plantejar uns objectius per dur a terme una recerca per tal d'enfocar l'anàlisi i valorar el tractament. El primer pas és mostrar la importància dels mitjans de comunicació i concretament, de la premsa.

Mitjançant l'anàlisi de noticies de la premsa del Diari de Mallorca i l'Última hora, com a diaris més representatius a l'illa de Mallorca, en aquest treball de fi de màster, el que es vol aconseguir com a objectius secundaris són:

a) Aprofundir el coneixement sobre el tractament de la discapacitat als diaris.
b) Estudiar si el tractament ha evolucionat cap a una millora de les persones amb discapacitat.
c) Esbrinar quina era la presència real del col·lectiu en la premsa.
d) Conèixer la importància de la consideració del col·lectiu per part de la premsa.

Així doncs, coneixerem, investigarem i estudiarem l'evolució del tractament de les persones amb discapacitat a la premsa durant la dècada dels 90.

3.2. Metodologia

Tot procés metodològic obeeix a una decisió. El marc teòric, principalment, ajuda a situar i contextualitzar la investigació i, després d'això, és important plantejar l'anàlisi descriptiva del treball.

Bàsicament, es sap que es diferencien dos grups de models d'investigació. Aquests, són els models d'investigació quantitativa i els models d'investigació qualitativa. Cal dir que els mètodes qualitatius són també coneguts com exploratoris, de descobriment, generadors de hipòtesis o interpretatius.

Segons Traver (2000), la investigació qualitativa es basa en la comprensió i interpretació dels fets educatius des del punt de vista dels propis implicats. En aquest cas, la metodologia emprada per elaborar el treball es situa dins d'una perspectiva d'investigació qualitativa atès que s'intenta analitzar com la discapacitat era tractada als diaris.

La investigació ha seguit diferents fases. El primer que s'elabora és el marc teòric a partir de la recerca bibliogràfica tenint en compte els resultats de les investigacions realitzades durant els darrers anys. Alhora, també es fa una recerca de la evolució del tractament de la discapacitat per part de la premsa per tal de comprendre en quin punt ens trobem. Seguidament, realitzam l'anàlisi de diverses noticies del Diari de Mallorca i la Última Hora (només l'any 1990). Cal destacar que aquests dos diaris són considerats de major tirada local en el cas de les Illes Balears. Tant la primera fase com la segons es poden anomenar fase d'investigació degut a que en la primera s'ha realitzat una investigació sobre el marc teòric i a la segona, una investigació pràctica d'analitzar les notícies. Per últim, en la tercera i darrera fase s'han pogut elaborar les conclusions i les propostes tenint en compte les diferents notícies.

Pel que fa als criteris de selecció dels articles, cal comentar que he seleccionat la bibliografia a partir de l'any 2002 fins a l'any 2018 per tal d'analitzar els estudis més recents i actuals de la temàtica. Així, s'han seleccionat els articles a partir dels resums i/o de les introduccions per tal de comprovar l'interès en la temàtica.

Les bases de dades emprades per realitzar la recerca bibliogràfica han estat la majoria "Dialnet", "Google Scholar" i "Racó", les quals m'han permès trobar informació vers el tema d'estudi plantejat. Per emprar correctament els cercadors i apropar-nos a l'objecte d'estudi de la investigació s'han tingut en compte uns termes claus per diversificar la forma de recerca a través de dits cercadors. Aquests han estat: discapacitat + inclusió, mitjans de comunicació/premsa + discapacitat i discapacitat + tractament. A continuació, es pot observar una relació entre les bases de dades emprades, les paraules claus que s'han emprat i el nombre d'articles (trobats i utilitzats).

	DIALNET		**GOOGLE SCHOLAR**		**RACÓ**	
Paraules claus	Nombre d'articles trobats	Nombre d'articles emprats	Nombre d'articles trobats	Nombre d'articles emprats	Nombre d'articles trobats	Nombre d'articles emprats
Discapacitat + inclusió	3	x	5	3	1	1
Mitjans de comunicació/ premsa + discapacitat	1	1	13	11	2	2
Discapacitat + tractament	4	x	4	4	1	1

Figura I. Recerca bibliogràfica. (Elaboració pròpia)

Pel que fa a la part d'anàlisi, treballam tot tipus de noticies relacionades amb la discapacitat. Aquesta es manifesta de diferents maneres en diferents moments, concretament, l'any 1990, 1993 i 1995, anys en què he analitzat les notícies. Per la recerca i la selecció d'anàlisi s'han escollit aquests anys per poder observar l'evolució del tractament de la discapacitat amb dos i tres anys de diferència als diaris.

L'estudi pretén definir com s'informava la discapacitat a la premsa, quin llenguatge empraven i quins eren els principals reptes de les persones amb discapacitat.

D’altra banda, cal assenyalar que les noticies han estat analitzades des de diferents perspectives:

3.3.1. Notícies sobre l’educació.
3.3.1.1. Notícies sobre l’educació especial
3.3.1.2. Notícies sobre programes educatius
3.3.2. Notícies sobre centres
3.3.3. Notícies sobre la sanitat
3.3.3.1. Notícies sobre jornades/associacions sanitàries enfocades a la discapacitat
3.3.4. Notícies polítiques entorn la discapacitat
3.3.5. Notícies d’ocupació
3.3.6. Notícies sobre programes/associacions/fundacions culturals i/o turístiques
3.3.7. Notícies sobre l’habitatge i les barreres arquitectòniques
3.3.8. Notícies sobre successos
3.3.9. Notícies sobre actes socials per la discapacitat
3.3.10. Notícies sobre l’esport
3.3.11. Notícies sobre l’entorn familiar de les persones amb discapacitat

Doncs, a partir d’aquestes perspectives, tal com podem observar al següent esquema, hem extret unes conclusions i finalment, hem elaborat unes propostes inclusives cap als mitjans de comunicació.

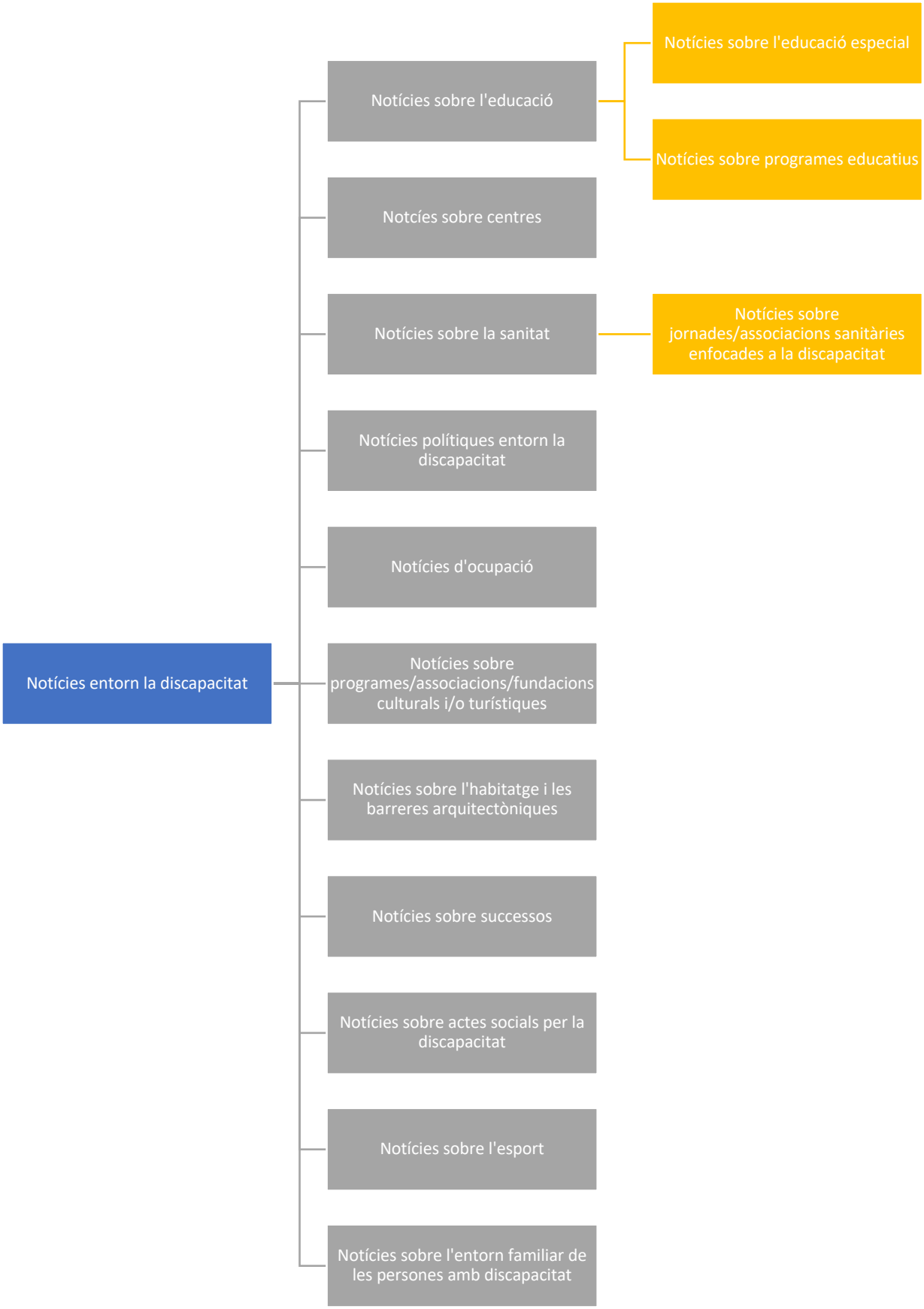
Notícies entorn la discapacitat
Notícies sobre l'educació
Notícies sobre l'educació especial
Notícies sobre programes educatius
Notcíes sobre centres
Notícies sobre la sanitat
Notícies sobre jornades/associacions sanitàries enfocades a la discapacitat
Notícies polítiques entorn la discapacitat
Notícies d'ocupació
Notícies sobre programes/associacions/fundacions culturals i/o turístiques
Notícies sobre l'habitatge i les barreres arquitectòniques
Notícies sobre successos
Notícies sobre actes socials per la discapacitat
Notícies sobre l'esport
Notícies sobre l'entorn familiar de les persones amb discapacitat

3.3. Anàlisi sobre la discapacitat segons la premsa entorn la inclusió

Convé ressaltar que l'anàlisi sobre com era tractada la discapacitat s'ha realitzat a partir de la següent quantitat de notícies extretes dels anys 1990, 1993 i 1995:

	1990	1993	1995
Educació	0	4	5
Educació Especial	4	0	1
Programes educatius	3	1	6
Sanitat	11	6	12
Jornades / associacions sanitàries	9	1	0
Política	7	6	10
Ocupació	5	13	7
Centres	7	2	5
Jornades / associacions culturals i/o turístiques	6	12	5
Habitatge i barreres arquitectòniques	6	12	5
Successos	0	0	20
Actes socials	0	0	10
Esport	5	10	14
Entorn familiar	2	1	1

3.3.1. Notícies sobre l'educació

Durant l'any 1990 no es va anunciar cap notícia que parlés de l'educació en general per a les persones amb discapacitat. En canvi, cap al 1993 ja se'n varen observar, encara que ocupessin un espai. Es començà a mostrar a les persones amb discapacitat com a col·lectiu amb necessitats i es notificaven subvencions cap ells. Segons el Ministeri d'Educació, es promulgava una nova escola per acollir alumnes d'ensenyança compensatòria.

L'ONCE i l'editorial Vicens Vives van signar un conveni per la realització de llibres de text de la Reforma Educativa amb el sistema Braille. Fet rellevant cap a una millora on mostraven interès per l'ensenyança d'algun col·lectiu, concretament, els escolars invidents, tal i com van ser anomenats la notícia del Diari de Mallorca publicada el 27 de maig. D'altra banda, es va notificar la programació d'un curs d'estiu per nens amb minusvalies on, segons el Diari de Mallorca el 30 de maig, declaraven que les activitats de temps lliure podien ser un bon sistema per la integració social. Ara bé, en aquest cas, el curs sols era per nens minusvàlids i no anava dirigit a tots els nens, la qual cosa era homogeni.

Un aspecte a destacar fou la notificació d'una clausura del curs sobre necessitats infantils publicat l'1 de juliol del 93. Aquesta només fou anomenada, la notícia tan sols ocupava 8 línies. Així doncs, donaven a entendre que no es volien centrar en ella.

A l'any 1995, concretament el 5 de maig al Diari de Mallorca, es va anunciar que l'ONCE havia organitzat un concurs per donar a conèixer als nens el concepte d'integració de les persones amb qualsevol minusvalia. Val la pena dir que, tal i com es va comentar a la notícia, els propis alumnes actuaven com a periodistes. Un fet a destacar fou la notícia del 2 d'octubre on un home amb paràlisi cerebral difonia amb les seves pròpies paraules que la discapacitat no havia estat un obstacle per desenvolupar les seves aficions. El que més pitjor duia era que com els seus companys passaven de curs i ell havia de treballar més per poder fer-ho.

D'altra banda, així com es va exhibir el 28 d'octubre, la sexualitat era un tema tabú i més ho era quan es tractava de minusvàlids. A part, segons el que van presentar la societat creia que els deficients mentals no tenien sexe. No se'ls veien com a persones amb els mateixos drets i deures que els altres. Malgrat això, Juan Pérez i José Ramon van manifestar que la deficiència mental no estava unida a la deficiència sexual.

3.3.1.1. Notícies sobre l'educació especial

Entorn als anys 90 segons la notícia "La iniciativa privada té major protagonisme en l'educació especial", publicada el 22 de gener del 1990, es donava a conèixer que la iniciativa privada participava amb més força que la pública en l'àmbit de l'educació especial. Quasi no publicaven notícies sobre l'educació especial. A l'any 1993 solament se'n van divulgar dues, una sobre col·legi d'educació especial, publicada el 21 de setembre al Diari de Mallorca, que cridà l'atenció perquè no parlava de centre sinó d'escola i l'altre, publicada l'11 de desembre del mateix any al mateix diari, informava sobre l'apertura d'un centre.

Es va poder observar, com a finals de l'any 90, es tenia més en compte la necessitat de disposar uns materials, uns espais i unes instal·lacions necessàries per realitzar totes les activitats proposades. Sols feien exclusiva referència a l'acte d'inauguració i a les persones que van parlar quan el col·legi fou inaugurat. Per tant, es deixava de banda comentaris d'agraïment o satisfacció per la construcció de l'escola.

En canvi, a l'any 1995 divulgaven jornades sobre l'educació especial com la notícia del 12 de maig al Diari de Mallorca, on van notificar que experts europeus debatien sobre la integració d'alumnes amb dificultats dins el programa Arion de la Unió Europea. A part, el 4 de juny es van publicar els guanyadors dels concurs d'Educació Vial on van participar els escolars d'EGB i d'Educació Especial. Aquest fet, cal dir que no es va anunciar anteriorment i directament es van publicar els guanyadors.

3.3.1.2. Notícies sobre programes educatius

Durant l'any 1990, s'elaboraven notícies sobre programes educatius, però dins aquests, informaven en primer lloc que estaven dirigits cap a nens i adults "normals". A més, incloïen activitats per a nens minusvàlids. Llavors, estaven considerats com a segon lloc. També, oferien sortides fora dels centres escolars amb pares i professors.

Les notícies sobre els cursos que realitzaven eren escasses i quan apareixien a la premsa no li donaven gaire importància, llevat d'una que parlaven sobre un curs de Gemmologia d'una durada de vuit mesos en el que havien participat minusvàlids i persones en atur, els quals alguns d'ells tenien l'oportunitat d'integrar-se a la societat a partir del treball a Coral Balear. Fet important atès que es parla per primer cop d'un curs on no només participen persones minusvàlides.

Pel que fa a l'any 1993, concretament, el 18 de novembre al Diari de Mallorca, van comentar una programació per part del Col·legi Joan XXIII d'Inca, el qual mostrava els treballs i les activitats ocupacionals dels disminuïts durant el Dijous Bo, una de les fires més importants del poble d'Inca. Cal esmentar que la notícia anava acompanyada d'una fotografia on apareixien dos alumnes realitzant treballs manuals.

En canvi, a l'any 1995 ja mostraven diferents cursos, com per exemple el que va anunciar el 21 d'abril al Diari de Mallorca, un curs de reciclatge per a persones sordes i cegues. No obstant, només s'anunciava el dia i el lloc on s'impartiria.

El 24 de maig es va anunciar un curs d'activitats d'afiliats de l'ONCE per potenciar la interrelació d'alumnes amb discapacitat visual. Altrament, cal comentar la notícia del 5 de juliol on comentaven que el Pla de Garantia Social havia beneficiat a 210 alumnes, però, en cap moment parlaven de persones amb discapacitat, simplement d'aquells alumnes que no havien superat l'Educació Secundària.

A part, hi va haver un acord, segons la notícia del 20 de juliol, entre el MEC (Ministeri d'Educació i Ciència) i distintes entitats com Càritas, Sant Josep i FAVP per impartir cursos de formació professional per alumnes amb dificultats. L'acord, no parlava de

persones amb discapacitats, sols d'aquelles persones marginades. També, el 6 d'octubre anunciaven que aconseguir la màxima eficàcia comunicativa era l'últim objectiu de les jornades de formació en logopèdia.

Cal destacar la publicitat que va aparèixer el 8 de desembre al Club Diari de Mallorca entorn a una jornada sobre la discapacitat on manifestaven que el minusvàlid era un més de la família amb l'aportació de Joan Jordi Muntaner, Doctor en Pedagogia Terapèutica de la UIB, organitzada per l'UNAC.

3.3.2. Notícies sobre centres

En general, les notícies de creacions de centres estaven dirigides cap a les persones deficients i/o minusvàlides. La majoria compartien l'objectiu de formar al conjunt de persones i integrar-les en el món laboral. De fet, pretenien que les persones minusvàlides es formessin per adquirir els hàbits adequats en relació a l'ocupació, però, majoritàriament, a la vida quotidiana. Tot i així, com es va poder observar a una notícia del Diari de Mallorca el 31 d'octubre de l'any 1990, pensaven en separar a les persones per grups depenent el grau de minusvalidesa que tenien, lleugers o mitjans. No tenien present a les persones amb major percentatge de discapacitat.

Quan s'havia d'inaugurar un centre, apareixia a la premsa amb importància cap als Governs. S'especificava que la incorporació dels disminuïts psíquics profunds adults es faria de manera gradual solament a majors de 18 anys i en situació d'abandonament familiar o casos de grans afectacions que generaven situacions familiars inviables. Llavors, es limitava bastant la seva entrada. Convé ressaltar que es va publicar, especialment, l'apertura del centre Joan XXIII tres vegades, una d'elles el 21 de setembre pel Diari de Mallorca i les altres dues, el 14 de setembre i el 15 de novembre del 1990 per l'Ultima Hora. En canvi, el Centre de Son Tugores tan sols el 12 de desembre del 1990 al Diari de Mallorca.

Pel que fa a les notícies de Centres Especials d'Ocupació per Minusvàlids eren destacades pel títol minusvàlids, on no feien cap esment al col·lectiu. La finalitat de la majoria de les jornades era bastant important atès que volien que els centres fossin

productius i rentables per garantir continuïtat d'ells mateixos. Però, no reflectien de manera destacable el fet.

D'altra banda, per fer referència a un centre d'educació especial varen comentar a una notícia del Diari de Mallorca publicada l'11 de desembre del 1990, que es tractava d'un centre de "subnormals profunds", la qual cosa els consideraven com a persones subnormals i especificaren que havien d'estar internats la majoria degut a que no podien sortir fora del centre. La notícia es va a tornar a publicar un dia més tard, però aquesta fou més extensa i en comptes de parlar de subnormals profunds, parlaren de disminuïts psíquics profunds.

Una de les altres qüestions que es tenien en compte era l'escassetat de centres públics especialitzats per els disminuïts psíquics, fet especial perquè només eren privats. Així mateix, es parlava dels drets del col·lectiu quan morien els seus pares o familiars.

Fins el 1993, el Centre de Formació Ocupacional Migjorn, segons la publicació del 16 de novembre al Diari de Mallorca, no havia aconseguit l'acompliment de que els seus alumnes poguessin dur una vida normal i tinguessin accés al món laboral. El centre va posar en marxa un projecte anomenat "Treball amb suport", on sols tenia la mirada posada en aconseguir la integració de una vintena de disminuïts. Així doncs, estava bastant limitat. D'altra banda, el Centre d'Ocupació va destacar perquè hi treballaven deu persones amb sordesa, els quals mecanografiaven el Bolletí Oficial de la Comunitat Autònoma, segons la notícia del 20 de desembre, la qual es va poder observar a tot una plana de la premsa. També, van explicar com era el dia a dia de les persones.

Cap l'any 1995 ja es va poder observar la unificació de dues fundacions, a la notícia del Diari de Mallorca publicada el 5 de gener, perquè els marginats de La Sapiensa i els disminuïts psíquics d'Amadip realitzessin treballs per l'àrea de Manteniment. Encara no eren anomenades com a persones amb discapacitat. En canvi, dies més tard van publicar una notícia que ocupava tot una plana, on parlaren d'Amadip per

estrenar locals antics de La Sapiensa. Dins ella, el tema principal fou l'organització de l'empresa per integrar als disminuïts psíquics.

Es seguien inaugurant més centres. Segons la notícia publicada el 17 de febrer APROSCOM inaugurà un nou centre assistencial per disminuïts psíquic, un centre especial d'ocupació que oferia serveis juntament amb una cuina i incloïa un gimnàs per tal de que poguessin realitzar esport. Fou la l'únic centre del qual es va parlar sobre la possibilitat que tenien de fer exercici físic. Un mes més tard, s'anuncià que finalment el centre de disminuïts psíquics comarcal es va obrir definitivament. Cal comentar que prestava més atenció a la inversió que havia suposat i a les autoritats.

3.3.3. Notícies sobre la sanitat

La discapacitat era tractada com errors innats del metabolisme o metabolopaties, com a subnormalitat, entre altres. Tot i així, pensaven amb la importància de detectar les malalties durant els primers dies de vida degut a que tenien la idea de que quan abans es detectava major era l'eficàcia de l'estimulació perceptiva, sensorial, neurològica, muscular, cognitiva i afectiva. Així, podrien millorar sensiblement les capacitats d'aprenentatge i d'adaptació al medi al qual es trobaven.

Es va anunciar la problemàtica que patien els pares dels nens "fenicetonúrics" en el moment d'adquirir aliments apropiats als seus fills a una notícia de l'Ultima hora el 13 de febrer de l'any 1990. Reflectia la situació que tenien i la manca de resposta que havia ofert el Ministeri de Sanitat. La veu dels propis pares tenien poca presència, bàsicament, el principal enfocament era el coneixement de la fenilcetonúria cap a la societat.

No obstant, es va divulgar a l'Ultima Hora el 15 d'agost del 1990, un cas concret sobre una nena de quatre anys afectada per un síndrome de "Sotos" on un doctor Cantú, especialment, va explicar el progrés i el procediment que va realitzar per a què millorés i pogués ser completament normal. Un altre síndrome que destacava era el síndrome Down. La notícia ocupava tot una plana, la qual cosa el tenien bastant en compte degut a que era el més conegut.

Es mostrava la importància que tenia la detecció primerenca de les malalties i que si no es detectaven durant els primers anys de vida, aquestes tenien un tractament eficaç que podia afectar, segons ells, a la subnormalitat. El que es pretenia era oferir tota la informació necessària a la família sobre la possibilitat d'aparició de malalties genètiques en la descendència. Però, cal dir que no apareixia la informació. Manifestaven a l'Ultima hora el 10 d'octubre del 1990, que la continuïtat dels diagnòstics prenatals estaven en perill i aquests, segons el que promulgaven a la premsa, tan sols les pacients amb segurs privats podien accedir a proves.

El Dia de la Detecció Precoç de la Sordesa era celebrat un dia més tard, segons la notícia de l'Ultima hora publicada el 31 de maig del 1990. Tot i així, seguien parlant de la importància que tenia i la poca sensibilitat que hi havia envers aquest tema. En el cas dels nens sords, s'alertava als pares de que podien tenir greus conseqüències a causa de la minusvalia.

Pel que fa a les persones amb sordesa, a una notícia del l'Ultima Hora el 31 de març del 1990, les anomenaven com a deficients auditius i informaven que només es podien implantar un aparell electrònic que possibilitava l'audició al sords crònics, la resta no podien adquirir-lo. Un altra punt fou, la notícia del 10 de novembre a l'Ultima Hora, sobre el tema dels avanços en la genètica i en l'autisme, una malaltia complexa que no tenia cura tal i com comentaven. D'altra banda, revelaven la necessitat d'instruments conformes als conceptes de necessitat educatives especials degut a la varietat d'etiquetes existents.

Es tenien molt en compte els càrrecs que tenien els hospitals i la quantitat de persones que patien segons la malaltia, però, com bé hem esmentat anteriorment no informaven les causants ni el tractament per la millora i/o cura de les malalties. Al igual que la pròpia veu dels que la patien, només apareixia la veu del/la Director/a dels hospitals o laboratoris com es va poder observar a una notícia de l'Ultima Hora publicada el 28 de juny del 1990. No obstant, en algunes notícies especificaven que el tractament no només era per als nens nats, sinó també, fins als quinze anys.

Durant l'any 1993, presentaven a les persones amb discapacitat com a malalts que havien d'estar interns del psiquiàtric. En el cas de les persones amb Síndrome de Down, reconeguda com a deficiència mental, volien donar a conèixer en general les característiques destacant que el col·lectiu podia rebre educació a qualsevol edat. També, feien esment a problemàtiques dels col·lectius per tal de que fossin integrats. Es creia que l'evolució en el llenguatge dels subjectes afectats era més lent com si no el poguessin millorar.

Particularment, el 20 de maig del 1993 al Diari de Mallorca, van manifestar que era més rellevant saber com s'havien de tractar a les persones que patien la malaltia, que conèixer l'origen d'aquesta. A més, declaraven la necessitat de prendre consciència de les diferències que hi havia a l'espècie humana i que tots els nens comprenien i sofrien al igual que les anomenades persones normals i amb tota intel·ligència. Altrament, quan descobrien algun mecanisme també ho anunciaven, com fou el cas de l'epilèpsia, però no revelaven els avanços que hi havia per fer front a les malalties que en moltes ocasions anaven lligades a les persones minusvàlides.

Seguidament, el 4 d'octubre es va publicar una notícia al Diari de Mallorca on es manifestava una reclamació a una mútua perquè continués donant rehabilitació a una pacient que ho requeria. S'estimava que la mútua havia esgotat les possibilitats recuperatòries de les limitacions.

Fent referència a l'espai, les notícies sobre la sanitat seguien ocupant un espai petit de 10 línies a la plana de la pàgina, inclòs, a l'any 1995. Al Diari de Mallorca el 17 de febrer es va anunciar un curs sobre un programa de salut mental, del qual sols mencionaven el lloc i la hora en què es duria a terme. D'altra banda, varen anunciar la realització de diferents estudis epidemiològics realitzats en els darrers anys sobre les malalties de tipus genètic que indicaven una freqüència elevada de defectes congènits.

Segons la notícia publicada el 19 d'abril, la causa de mort, dins del primer any de vida, estava provocada pel malformacions o malalties en base parcial o totalment genètica,

la qual cosa degut a dades estadístiques, juntament amb la pressió que hi havia de la pròpia societat, era necessària la incorporació d'especialistes. La mateixa secció amb el mateix títol de: "Prevenció dels Defectes congènits" varen revelar la selecció de la població de risc, entre els quals informaven que al voltant del 3% al 6% dels fetus presentaven algun tipus de defecte congènit com anomalies, malalties hereditàries mendelianes i malformacions. A part, van difondre diferents tipus de tècniques de diagnòstic prenatal, el 3 de maig, on parlaven d'estudis cromosòmics, estudis bioquímics i estudis malformatius, aspectes dels quals la majoria de la població no en tenia coneixement. Set dies més tard, presentaven els marcadors prenatals, la qual cosa explicaven amb detall la prevenció dels Defectes Congènits.

Una bona iniciativa fou la creació del servei de psicologia infantil. Segons la notícia publicada el 25 d'abril, el servei atenia a la població d'entre 0 i 6 anys. Però, tal i com van anunciar un mes més tard, varis especialistes denunciaven la falta d'un pla de salut mental infantil. Els nens amb trastorn no tenien molts de llocs on podien acudir. No hi havia temps d'atendre als nens. Se'ls posava tractament, però, sense saber el què tenien. D'altra banda, van criticar la falta de mitjans humans i materials per atendre a la població tant infantil com juvenil. I a més, van aprofitar per declarar que també hi havia una falta de formació específica dels professionals.

Finalment, al darrer mes de desembre, especialment el dia 24, es publicà un petit article on donava informació sobre l'autisme i la millor manera de tractar-lo.

3.3.3.1. Notícies sobre jornades/associacions sanitàries enfocades a la discapacitat

Al llarg dels anys 90 la majoria de les notícies, per tal de parlar sobre informacions de jornades enfocades a la fisioteràpia i la rehabilitació entorn a les persones amb discapacitat, apareixien amb el títol de minusvàlids. Com es va poder observar a una notícia del Diari de Mallorca, publicada el 26 de febrer de l'any 1990, en cap moment eren els protagonistes. La ortopèdia era el centre d'atenció inclòs dins del procés de la rehabilitació.

Cal destacar una notícia del Diari de Mallorca, publicada el 21 de març del 1990, on esmentava que Balears era amb un 98% la Comunitat Autònoma que més diagnòstics prenatals realitzava per prevenir malalties congènites. Aquesta, també fou publicada el mateix dia per l'Ultima hora parlant de la mateixa temàtica, la importància que tenia la detecció primerenca de malalties. Tot i així, van aprofitar la mateixa plana del diari per parlar l'aniversari del laboratori de Genètica de l'Hospital General.

Presentaven notícies de jornades internacionals damunt el tema de problemes genètics, però, solament la seva existència, la qual cosa eren notícies totalment de caire informatives. Aquestes, només es volien centrar en l'actualització dels nous mètodes i dels recursos en matèria genètica i del tant per cent de nens amb alteracions genètiques. Cal comentar, que destacaven amb una lletra de mida més gran que el 30 per cent de les malalties genètiques donaven lloc a la subnormalitat. D'altra banda, s'informava del llarg camí que quedava, donat a que no s'empraven adequadament els recursos.

ASPROM (Associació Balear de Promoció del Minusvàlid) destacava perquè informava sobre jornades de rehabilitació amb la finalitat de propugnar els principis d'integració social dels discapacitats. Aquestes mancaven un crit de sensibilització i cooperació envers a la temàtica de l'eliminació de barreres i integració de les persones amb discapacitat així com es va publicar a l'Ultima hora el 12 de gener del 1990. Cal dir que la mateixa notícia amb altres paraules va tornar a ser publicada dies més tard, el 17 de febrer. En general, es tenia consciència de l'existència de barres i consciència de que les podien impedir. Era el que realment es demostrava ja fos, per mitjà de jornades amb activitats juntament amb metges especialistes, o bé, creant associacions per impulsar noves jornades.

La majoria d'elles mesclaven el concepte de minusvàlids, discapacitats i disminuïts. Tot i així, en quasi totes elles apareixia una veu pròpia que no era de la del propi autor de la notícia. Apareixien petites frases d'algunes persones involucrades com per exemple una mare, un metge, entre altres.

Finalment, a l'any 1993 va començar a haver notícies sobre el Servei Psicoterapèutic d'Infància i Família (SIF), aquest va posar en marxa l'atenció als nens d'entre 0 i 18 anys amb problemes psicopatològics, la qual cosa no tenia tanta limitació d'edat com a l'any 1990. No només anunciaven la posada en marxa, sinó que també, a què es dedicaven. Fet important degut a que abans no es donaven a conèixer només apareixia els noms de les associacions/serveis. En canvi, a l'any 1995 no varen anunciar cap tema sobre jornades sanitàries entorn la discapacitat.

3.3.4. Notícies polítiques entorn la discapacitat

Pel que fa als anys 90, majoritàriament, els títols de les notícies que es trobaven als diaris eren "Nens mongòlics" per fer referència a qualsevol esment menys als propis nens. A una notícia del Diari de Mallorca publicada el 25/02/1990 s'emprava la paraula mongòlics per cridar l'atenció envers a la notícia degut a que tota la notícia feia referència a una reunió anual del Consell d'Administració i del Consell Científic de l'Associació Europea pel Síndrome de Down.

En el cas de les Illes Balears, hi havia petites notícies on el Govern Balear aportava diners per inaugurar noves instal·lacions en Centres d'Educació Especial. En les notícies polítiques entorn centres per tractar al col·lectiu feien més esment als polític. El que més destacava era el nom del polític/president. Generalment, sols parlaven de temes econòmics i de reunions anuals per presentar projectes d'investigació, els quals no informaven sobre què tractaven ni les seves possibles millores.

A alguna notícia tenien present que un dels principals canvis cap a la igualtat era la Constitució. Caracteritzada per adaptar i eliminar les barreres cap a les persones minusvàlides. La majoria de notícies manifestaven la necessitat de que les autoritats prenguessin consciència real dels problemes que hi havia a la societat i la quantitat de persones afectades, oferint i adequant solucions a falta de centres públics per atendre al col·lectiu.

Altrament, es publicaven entregues de premis com el Premi del Patronat d'atenció a persones minusvàlides al President del Govern per les activitats a favor de la

integració dels disminuïts realitzats. Com accions socials es reconeixia la feina que havien realitzat. Segons aquest, es pretenia poder eliminar les barreres físiques i sensorials però dins la notícia, publicada el 31 de maig del 1990 a l'Ultima hora, es va donar més importància a com havia anat el vol de la reina. Tot i així, varen remarcar que la reina afirmava que l'atenció dels minusvàlids no es fonamentava només a la pietat o la filantropia, sinó que era indispensable per parlar d'igualtat social. En general, la majoria de les publicacions polítiques entorn a la discapacitat parlaven i tractaven de les mateixes qüestions.

Cap l'any 1993, es difonien diferents obres socials d'entitats que ajudaven i aportaven recursos a les associacions de minusvàlids i dins les mateixes notícies recalcaven altres aportacions. El govern va divulgar la posada en marxa de diversos projectes d'acolliment, on diverses famílies podien adoptar a nens problemàtics des de recent nats fins que tinguessin 17 anys o com a màxim fins dos anys. Els nens, tal i com informaven, havien d'anar canviant de família perquè no generessin problemes com amor cap ells. Pel que fa al partit polític PSOE, el 15 de setembre al Diari de Mallorca, va reclamar un concurs per tal d'assegurar la possibilitat d'obtenir la concessió a qualsevol col·lectiu de minusvàlids. Principalment, es tractava de llocs per la venta de sucs dels minusvàlids però va donar lloc a polèmics degut a que diferents partits polítics no estaven d'acord amb l'adjudicació.

Una bona mostra fou la publicació d'un conveni el 4 de juny entre el MEC (Ministeri d'Educació i Ciència de Balears) i el CIM (Consell Insular Mallorca) on informaven la posada en marxa del denominat treball amb suport amb l'objectiu d'incorporar els joves minusvàlids al món del treball. Pretenien la consecució de la integració sociolaboral del col·lectiu i destacaven la importància de la realització de campanyes de sensibilització social i la promoció laboral de discapacitats. La notícia en sí ocupava poc espai, però, es va centrar totalment en les persones disminuïdes psíquiques i físiques, les protagonistes del conveni, encara que només era dirigit al col·lectiu d'entre 17 i 20 anys. Seguien publicant altres convenis, com per exemple l'1 d'octubre al Diari de Mallorca, però, apareixia breument presentant que el Govern Balear havia firmat un conveni amb la Unió d'Associacions i Centres d'Assistència a Minusvàlids amb l'objectiu d'impartir un total de 16 cursos de formació professional ocupacional

dirigit a minusvàlids psíquics. Un cop més, no s'explicava en què consistien, només l'anomenaven.

D'altra banda, cal recalcar una notícia on van revelar que negaven el permís d'una esterilització d'una jove deficient que havia sol·licitat la mare. En aquest cas, segons la jutja l'al·lota no estava incapacitada. Per alguns aspectes eren considerats incapacitats i per exemple, per aquest no. Un altre aspecte a destacar fou, segons el 11 de setembre del 1993 al Diari de Mallorca, una notícia on es va exhibir que el batle d'Andratx va acompanyar a un grup de Minusvàlids a visitar diversos llocs de la comarca en una excursió. D'aquesta manera, es va donar a entendre que la part política es volia involucrar i participar en què el col·lectiu conegués el lloc on viu.

Entorn l'any 1995, tal com es va poder observar el 28 de gener al Diari de Mallorca, es formà el conseller d'Obres Públiques i Ordenació del Territori per la millora d'accessibilitat i supressió de les barreres arquitectòniques. Llavors, políticament ja hi dedicaven una secció per la millora del col·lectiu. Una gran mostra fou la cessió que va realitzar un particular, així com es va publicar el 2 de febrer del 1995, d'una finca al centre d'educació especial Joan XXIII. El govern, en aquest cas, va realitzar una gran inversió per la construcció de la residència i centre de dia. Tot i així, es limitava la capacitat a unes 25 persones, la qual cosa era bastant petita.

En relació a la Fundació Josep Carreres, es va promulgar que el Govern Balear firmaria un conveni de col·laboració amb la fundació per la lluita contra la leucèmia per poder fomentar la captació de donants de medul·la òssia. D'aquesta manera, augmentarien la possibilitat de trobar donants compatibles per la realització de trasplantaments. Tot seguit, seguien firmant convenis com la notícia del 6 de maig, on s'anuncia que van firmar un conveni d'acció social amb la Creu Roja per el transport dels minusvàlids.

Convé ressaltar un acte polític on, segons la notícia publicada el 20 de maig, els candidats d'Esquerra Unida van recórrer en cadira de rodes per la ciutat per reivindicar una ciutat sense barreres i apta per tots els ciutadans. Les eleccions eren un bon moment per sensibilitzar. Un aspecte destacable fou la notícia del 4 de juny on es va

publicar una entrevista de Manuel Zafra Carmona, candidat del PSM. Manuel es caracteritzava per ser una persona tetraplègica, el qual reivindicava que el PSM no l'havia obligat a res. A més, exposava la seva opinió sobre les barreres que es trobava diàriament. Val la pena dir que defensava que podia ser tan feliç com qualsevol altra persona perquè la felicitat estava en la ment.

El govern, així com es va anunciar el 29 de juliol al Diari de Mallorca, va donar un galardor als esportistes minusvàlids on distingia a Miquel Cardona i Xavi Torres en reconeixement a les seves actuacions. A la notícia van caracteritzar als esportistes per tenir una discapacitat funcional. D'altra banda, en el cas del Grup Parlamentari Popular (PP), segons la publicació de l'1 d'agost, en el Congrés dels Diputats van realitzar una sèrie de preguntes, entre les quals va destacar el nombre d'alumnes amb necessitats educatives especials i col·legis d'Educació Primària amb mestres especialitzats.

Pel que fa a l'educació per part dels polítics, cal comentar que el regidor, el 30 de setembre, va promulgar a tots els mestres i professors dels centres educatius que reservessin activitats que oferien els serveis educatius dels ajuntaments.

3.3.5. Notícies d'ocupació

ASNIMO va destacar a la premsa perquè difonia que la construcció amb ajuda europea d'un hivernacle amb l'objectiu d'integrar als adults, que patien tan sols el síndrome de Down, contribuiria a millorar la situació i la integració d'aquest conjunt de persones. Dins la mateixa notícia, publicada l'11 de juny del 1990 al Diari de Mallorca, es va informar que tenien una expectativa de futur d' intercanvi amb altres països, segons ells de persones minusvàlides i no amb discapacitat. Segons ASNIMO aquell conjunt de persones rebria cursos professionals per tal d'aconseguir ocupació fora, la qual cosa presentaven una esperança sobre ells.

D'altra banda, en una notícia publicada el 11 de novembre de l'any 1990 pel Diari de Mallorca, tenien com a títol principal Minusvàlids per parlar sobre iniciacions de treballs de fusteries, bugaderies i tercer nivell de formació administrativa com a úniques

ocupacions on podien treballar segons l'Institut Nacional de l'Ocupació (INEM). Es va promocionar amb bastant importància ja que la notícia ocupava mitja fulla. Tractava d'un centre especial d'ocupació integrat per minusvàlids on tan sols podien treballar dones amb discapacitat. Dins ella, se'ls va donar importància al que no sabien fer, però, més al que varen aprendre. Cal dir que no totes les persones estaven integrades a l'empresa. INSERSO estudiava la possibilitat d'integrar participants que no fossin contractades per l'empresa.

Un fet positiu fou que reconeixien que els centres especials d'ocupació eren empreses normals i equiparables a qualsevol altra en quant a comercialització i a funcionament. Pretenien que la societat conegués i es mentalitzessin de l'existència dels centres especials d'ocupació perquè existien moltes maneres d'integrar als minusvàlids. Altrament, es plantejava la necessitat de la creació de centres per facilitar la integració de les persones amb discapacitat en el món laboral però aquestes eren tractades com a "retardats mentals", tal i com es va publicar a una notícia de l'Ultima hora el 27 de març del 1990.

Durant l'any 1993, es divulgà la integració de diversos alumnes cap al món laboral en distints departaments, la qual cosa així com explicaven, l'objectiu final era complementar la formació que tenien amb un lloc de feina ordinari, característica rellevant, per desenvolupar les ensenyances rebudes. Per tant, mostraven esperança en ells. Mentre, altres notícies manifestaven l'escàs nivell d'ocupació laboral dels deficients mentals que hi havia degut al desconeixement social. Llavors, els subjectes tenien problemes d'adaptació i integració social.

S'anunciava que les empreses eren reticents a contractar deficients mentals i reservaven dos llocs laborals a minusvàlids, cosa que declaraven que no es duia a terme. També, reivindicaven que la capacitat productiva encara que fos menor que la d'una persona normal, havien de poder tenir alguna ocupació dins les empreses. A més, les persones amb discapacitat tenien dificultats d'adaptació i integració social perquè que eren vistes com a persones perilloses. Doncs, eren marginades.

No obstant, especialment la empresa de Vàlids Artesans, el 22 d'octubre, va publicar que inaugurava un nou centre per poder exposar els models dels treballadors minusvàlids. Un dia més tard, Vàlids Artesans va publicar que incrementava la seva plantilla fins a 50 persones minusvàlides amb diferents minusvalideses (físiques, psíquiques o sensorials) una quantitat molt alta, per tal de donar-los oportunitats de feina. No tenien en compte que els treballadors fossin minusvàlids. El que més els importava era que els treballadors tinguessin ganes de fer feina i una qualitat suficient per poder fer-la bé.

Altrament, a una notícia publicada pel Diari de Mallorca el 7 de maig, va aparèixer com a titular la veu pròpia d'un dels nens: "Estudiar no està mal, però a mí me gusta todo lo que sea trabajar". Parlaven de que 15 adolescents deficients mental feien pràctiques a empreses ordinàries. Cal dir que no només va sortir la veu pròpia d'un d'ells. Un aspecte a destacar de la notícia fou que esmentaven que tots els empresaris coincidien en què tots els nens havien de sentir-se útils i independents, la qual cosa hi havia una millora en el pensament de la societat. A part, divulgaren els tipus de treballs que realitzaven els nois a l'empresa.

Tot i així, van difondre la dificultat que tenien els minusvàlids per trobar un lloc de feina. Segons la notícia del 5 de juliol al Diari de Mallorca, el problema de l'atur era més greu en les persones minusvàlides, encara que tinguessin una sèrie de places reservades per al col·lectiu. En aquest cas, convé ressaltar que van aparèixer les veus de dues persones amb discapacitat on van explicar la seva situació. Dies més tard, el 9 de juliol, es publicà una notícia on anunciaven que 27 deficients psíquics havien trobat un lloc de feina per mitjà del centre CIPRES (Centre d'Integració Promoció i Educació Especial) on realitzaven tallers, dirigits a la població adulta que patia algun tipus de deficiència psíquica lleugera o moderada, per tal de que poguessin desenvolupar les seves destreses i aptituds.

Doncs, algunes institucions començaven a prendre decisions i mesures per facilitar la feina al col·lectiu. Ara bé, al subtítol es va observar la següent oració: "L'organisme advoca per la integració laboral d'aquests malalts". Es seguia tractant al col·lectiu com a persones malaltes. Així mateix, el 25 d'octubre, una persona amb discapacitat va

difondre que “les empreses tancaven les portes per ser minusvàlids”. Aquest fou el títol de la notícia on es va publicar tot una entrevista, on ella era la principal protagonista anunciant que Vàlids Artesans li havien donat l’oportunitat de poder demostrar el que ella valia.

Es va poder observar que la majoria de notícies sobre l’ocupació eren positives. Tal i com varen anunciar el 27 de novembre al Diari de Mallorca, disminuïts psíquics van poder participar en un programa de formació professional especialment a Alemanya on estudiaven el que realment volien. Dins la notícia, van exhibir la pròpia opinió d’un dels alumnes i d’una mare, els quals estaven molt contents perquè allà podien demostrar la seva validesa com a treballadors.

Cal comentar que fins l’any 1995, la Fundació Vàlids Artesans per disminuïts no fou presentada oficialment. El 14 de març van publicar que l’objectiu de la fundació era la integració de les persones minusvàlides en qualsevol àmbit social. Un aspecte a destacar, fou que en el títol parlaven de persones disminuïdes mentre que al cos parlaven de persones minusvàlides. Vàlids Artesans era considerada una sortida laboral per minusvàlids així com es va publicar el 26 de maig al Diari de Mallorca. En la notícia s’explicava la creació i el desenvolupament de l’empresa per donar treball als minusvàlids. La seva fundadora, Charo Decos, pensava que amb entusiasme i treball es podien crear empreses rentables. El seu objectiu era crear una empresa rentable capaç de generar llocs de feina per discapacitats. No obstant, segons la publicació del 24 de setembre, protestaven la manca d’ajudes d’INEM i dos dies més tard, exigien una subvenció que els permetés seguir endavant amb la seva activitat empresarial. Tot seguit, el 5 d’octubre, van publicar una carta a la premsa on demanaven que no abandonessin als dèbils.

Finalment, l’empresa Sempre Verd va destacar per donar treballs a persones minusvàlides des de 1992, segons la notícia publicada el 16 de juny. Aquesta es va caracteritzar per parlar de les experiències laborals d’un grup de joves amb Síndrome Down mentre feia esment al bon ambient de treball segons Pau Nicolau, la instructora i preparadora laboral dels joves.

3.3.6. Notícies sobre programes/associacions/fundacions culturals i/o turístiques

Les visites de persones minusvàlides es tenien en compte dins la premsa. La majoria de vegades esmentaven programes de visites de persones minusvàlides o incapacitades de diversos països, com fou el cas d'una notícia del Diari de Mallorca publicada el 30 de setembre de l'any 1990. Reflectien cada cop més iniciatives de diverses fundacions, com per exemple l'ONCE juntament amb altres entitats, que tenien l'objectiu d'integrar-los per evitar sofriment de rebuig o inferioritat als altres. L'ONCE va aparèixer de tant en quan a la premsa per les fundacions.

Va sorgir Fundació Tutelar de Disminuïts Psíquics per garantir al col·lectiu la seva seguretat econòmica i assistencial quan no tinguessin els seus pares i/o familiars. Cal comentar, que els declaraven com a malalts i com a persones incapaces. Aquesta institució es va promoure com a encarregada de la protecció dels disminuïts quan faltaven els familiars més directes. No obstant, no es va mostrar cap opinió ni dels encarregats ni del propi col·lectiu. Es va plasmar que el tema més interessant per els familiars foren les possibilitats legals que tenien a l'hora d'elaborar el testament quan tenien fills disminuïts físics. La notícia va aparèixer tres vegades a la premsa de l'Ultima Hora: el 6 d'abril, el 15 d'abril i el 20 de juny de l'any 1990 i cada vegada feia referència a la celebració d'una taula rodona damunt disposicions testamentàries de la tutela dels disminuïts psíquics.

En el cas de la fundació ASPACE, tan sols apareixia a la premsa quan se'ls entregava un autobús adaptats, ordinadors i cadires de rodes elèctriques, com es va poder observar a una notícia publicada el 7 d'abril del 1990 a l'Ultima Hora. Cal esmentar que especificaven bé la quantitat de material que oferien.

Respecte a la Fundació Tutelar per Persones amb Disminució Psíquica seguien presentant diferents notícies. Una d'elles fou la divulgació de les jornades de formació que, segons la publicació del 25 de juny del 93, eren considerades la millor manera de donar a conèixer que les persones minusvàlides tenien mateixes necessitats afectives i sexuals que la resta. Una altra fou, la notificació de que tres disminuïts psíquics estaven baix custòdia de la Fundació Tutelar. Cal comentar que dins la

mateixa notícia, publicada el 30 de juny al Diari de Mallorca, van tractar més les jornades de formació esmentades anteriorment. Pel que fa als disminuïts psíquics, sols exhibien que aconsellaven que el possible tutor dels nens orfes tinguessin qualque llaç efectiu amb el disminuït o fos qualque familiar. Si no trobaven tutors, ho serien ells mateixos.

Tots els programes i jornades tenien i mostraven la consciència de la necessitat d'ajudes tècniques cap a les persones amb discapacitat, les subvencions per obtenir-les i les adaptacions que requerien per poder integrar les persones minusvàlides a la societat. Cap al 1993, es va informar que diverses associacions es van agrupar per tal de debatre el projecte de llei de l'Eliminació de barreres arquitectòniques i accessibilitat però, malauradament, només especificaven el nom de les associacions.

El 10 de maig, al Diari de Mallorca, van publicar que més de 700 deficients mentals estiuejarien a Palma entre maig i octubre. A la notícia s'observà que deixaven clar la quantitat exacte de "deficients mentals" que vendrien cap a Mallorca. El mateix dia, van publicar amb gran importància perquè va ocupar tot una plana del diari, una notícia on van anunciar un conveni de col·laboració entre la Societat Assistencial Palmesana i l'Associació Mallorquina per Persones amb Disminucions Psíquiques on AMADIP donava lloc a una fundació privada per la promoció de deficients mentals. Tota la notícia va fer referència a la història de l'Assistència Palmesana, com un recinte amb més d'un segle d'història. En canvi, el 12 de desembre, AMADIP va notificar que rehabilitava la fatxada de la seva seu i es va aprofitar la notícia per parlar sobre la integració laboral, a què es dedicaven i les característiques que tenia l'Associació fent esment al recursos que disposava i com els empraven.

Un altre punt fou, l'intercanvi d'un grup de disminuïts que va viatjar a Irlanda. D'entrada, pintaven molt bé l'intercanvi comentant que havien arribat molt bé i que ho havien passat genial però, al final de la notícia es comentava que havien evitat que els joves es vessin perquè hagués estat contraproduent per tots.

D'altra banda, el 16 de maig al Diari de Mallorca, es varen anunciar les primeres jornades organitzades per ASPAYM (Associació de Paraplègics i Minusvàlids) per

demanar millores pels afectats de lesions a la medul·la, especialment, en l'entrega de cadira de rodes. Tot i així, manifestaven que l'Estat no estava per suportar grans costos sanitaris i podien reduir la despesa derivada dels paraplègics i minusvàlids adoptant mesures preventives sobre certes malalties que els afectaven en major grau per estar seguts 12 hores. ASPAYM també fou la protagonista, el 26 de maig al mateix diari, per protestar per una actuació de les ambulàncies, on va acudir un metge i un jove de 18 anys per ajudar a una jove tetraplègica degut a que va caure. Declaraven que manejar a una persona tetraplègica era molt difícil i que havia d'acudir una persona que en sabés.

L'ONCE era una de les poques fundacions de persones minusvàlides que podia fer inversions en altres camps segons una notícia del Diari de Mallorca publicada el 21 de maig del 93. En aquesta notícia, solament es concretà que volia invertir en cas de que evolucionés el sector turístic de Balears. Aquell mateix any, el 12 de juliol, va aparèixer a la premsa degut a que alguns minusvàlids es consideraven discriminats per l'ONCE. El col·lectiu reclamava les mateixes oportunitats que tenien les persones cegues. Un dia més tard, es notificà que la Coordinadora de Minusvàlids de Balears rebia un diners de l'entitat però ella assenyalava tot el contrari. Dins la notícia, es va manifestar que era adient cercar formes modernes d'integració dels minusvàlids en la societat que no suposessin discriminació cap ells.

Van donar a conèixer altres associacions com AMIC (Associació de Minusvàlids d'Inca i Comarca) com es va poder observar el 15 de juliol del 1993 pel Diari de Mallorca. Altrament, cal dir que la seguien nombrant i no explicaven en què consistia ni es centrava. Aquesta mateixa associació, el 26 de novembre va aparèixer a la premsa per estrenar nova seu, és a dir, un nou lloc per realitzar activitats.

APROSCOM va difondre que esperava aconseguir els milions necessaris per un nou edifici, un taller per minusvàlids. Defensaven que havien d'obtenir la mateixa quantitat de diners que la Organització Nacional de Cecs d'Espanya (ONCE). Una altra que va aparèixer a la premsa fou ALPE per oferir un curs gratuït de turisme per persones minusvàlides, ara bé sols de manera esquematitzada. En canvi, el 16 de novembre, la notícia sobre el curs de turisme per persones minusvàlides era més extens. Es

promulgà que la formació i la integració en el mercat del treball del turisme era molt rellevant per la importància del sector en la nostra comunitat.

L'associació ASNIMO (Associació de Nens amb Síndrome Down) va organitzar actes socials per donar a conèixer i donar suport a les persones amb síndrome Down. El 20 de novembre, va publicar una notícia al Diari de Mallorca on exhibien la inauguració d'una exposició a benefici dels malalts encara que popularitzaven una entrevista amb un representant d'ASNIMO, el qual ell no parlava de malalts, sinó que especificava que eren persones amb Síndrome Down. Cal remarcar una resposta per part d'ASNIMO on declarà que era trist que algun pares es mostressin reticents a que els seus fills amb Síndrome participessin en diversos programes. Doncs, les exposicions tal i com van informar el 24 de novembre al Diari de Mallorca, eren un medi per donar a conèixer les dificultats en què es trobaven els minusvàlids físics.

D'altra banda, el 21 de novembre es divulgà que l'associació ASNIMO rebria una recaptació per part d'una pel·lícula anomenada "Algo será para recordar". No obstant, la notícia es va centrar més en explicar sobre què tractava que el fet de la recaptació.

Entorn l'any 1995, es va realitzar una divulgació de la colònia d'estiu per nens diabètics publicada el 18 de juny al Diari de Mallorca. Cal recalcar la frase que hi va aparèixer: "l'educació diabetològica està sent introduïda en tots els mitjans sanitaris i socials per entendre que amb ella es poden obtenir grans beneficis". Així doncs, semblava que era el que més els interessava.

L'Associació Mallorquins d'Esclerosis Múltiple organitzà, segons la notícia del 23 de setembre, una diada per pressionar a les institucions perquè donessin més suport. Fou Mateu Llodrà, membre de l'associació, qui reivindicà la necessitat de comprometre a la gent i manifestà la necessitat de rebre ajudes econòmiques. Altrament, el 17 de desembre es publicà que la UNAC havia celebrat unes jornades sobre discapacitats en les que divulgaren que els minusvàlids eren subjectes de drets i no de beneficència.

La conclusió fou que els minusvàlids tenien els mateixos drets que la resta de ciutadans i no havien de ser considerats una càrrega ni per la seva família ni per la societat. D'allà la importància d'aconseguir habitatges on poguessin allotjar-se. A part, van manifestar que l'objectiu era que el col·lectiu aconseguís autonomia personal, independència i poder valer-se per sí mateix sent capaç de prendre decisions, aspecte que en cap moment se n'havia parlat.

3.3.7. Notícies sobre l'habitatge i les barreres arquitectòniques

Les notícies sobre els habitatges anaven més relacionades amb la creació dels habitatges en sí, sense tenir en compte, gairebé, a les persones amb discapacitat. Quan els mencionaven feien referència a minusvàlids. D'altra banda, dins les mateixes notícies aprofitaven per parlar sobre campanyes de drogoaddicció, centres d'acollida, entre altres.

En els casos dels hotels, es tenia en compte que havien de remodelar les estructures arquitectòniques perquè els persones es poguessin adaptar segons les seves deficiències com la incorporació de rampes, posar els menús del menjar en Braille tant amb anglès com en castellà, baixar els teclats en els ascensors per als minusvàlids, etc.

De fet, es va anunciar al Diari de Mallorca el 25 de novembre de 1990, la creació d'un hotel condicionat per acollir a persones minusvàlides, modificant quasi totes les estructures de l'habitatge des del bany fins al restaurant i a la piscina amb revistes per a persones cegues, rampes, jocs adaptats, entre altres. La notícia s'anunciava com un fet excepcional perquè recalcaren que no s'havien creat zones específiques per ells, sinó que s'havia intentat la seva integració habilitant tots els possibles espais perquè tinguessin una estància normal. Però, cal comentar que van posar més rellevància en què el personal del hotel havia realitzat un curs per saber tractar a les persones incapacitades per fer-los més agradables en la seva estància.

Un fet important, a la premsa de l'Ultima Hora el 3 de gener del 1990, fou la publicació del llibre "Marco legal para la eliminación de las barreres arquitectónicas" de Pilar Carbotà. Aquest es caracteritzà perquè provocava la sensibilització de tota la societat. Recorda que la solidaritat no era un assumpte de beneficència sinó que passava per la llei i la Constitució, tots els que la construeixen i la destrueixen. A més, parlava sobre el principi de la igualtat i no d'integració. Arrel de la publicació del llibre, informaven que s'havia de remetre als diversos ajuntaments per tal de que tinguessin en compte l'eliminació de les barreres arquitectòniques de qualsevol edifici. Doncs, lluitaven cap a una plena integració de les persones amb minusvalideses.

Pel que fa a la societat, es publicà a l'Ultima hora el 5 de juny del 1990, una notícia on es feia referència a una oposició de veïns davant el fet de compartir l'edifici amb deu deficients mentals. El col·lectiu era tractat com a "aquests malalts" amb menyspreu i també, es creia que compartir amb ells, en general, podia ser perillós pels nens i veïns.

Durant l'any 1993, es continuava parlant de barreres arquitectòniques i seguien protestant dels pocs recursos per part dels minusvàlids. Tot i així, es va informar de la construcció d'un pàrquing on persones deficients, segons ells, poguessin aparcar. D'aquesta manera, pensaven facilitar la integració de les persones amb deficiència psíquica i física. S'esperava que tenien un termini de 15 anys per eliminar barreres.

Convé ressaltar una notícia on s'exposava que una mare minusvàlida, el 28 d'agost del 93 al Diari de Mallorca, es va quedar sense pis de l'IBAVI per una pèrdua de paper. Tal i com va declarar la protagonista, fou perquè durant el temps de la primera adjudicacions provisionals, els quals va aparèixer, i la segona, on ja no apareixia el seu nom, havia trobat una ocupació millor remunerada. En canvi, pel que fa a les barreres arquitectòniques, van publicar que l'acompliment final, per part del regidor delegat d'Assistència Social, fou totalment l'eliminació de les barreres arquitectòniques als disminuïts psíquics amb la finalitat d'obtenir ajudes del INSERSO.

Una bona mostra fou la iniciativa de l'ONCE per col·locar gronxadors adaptats per nens minusvàlids a una plaça per a que es poguessin divertir. La notícia publicada el 10 de setembre del 93 ocupava més la fotografia que el text en sí. L'ONCE, el 24 de

desembre, va notificar que eliminaria les barreres arquitectòniques de diversos carrers de Palma. Doncs, continuaven les millores ambientals per una millor adaptació dels minusvàlids en funció de les necessitats.

Altrament, la Fundació La Caixa va destacar a la notícia del Diari de Mallorca publicada el 17 de setembre per l'adquisició d'una eruga que permetia l'accés de minusvàlids al Gran Hotel, el qual van adaptar les habitacions per tal de que poguessin ser clients ben atesos durant la seva estància. Dins aquesta, cal notificar que varen donar les gràcies la Federació de Coordinadores de minusvàlids a la Fundació La Caixa per el condicionament de l'edifici. Concretament, un mes més tard, el Director Enginyer del Gran Hotel va divulgar, mitjançant una entrevista, que no només els discapacitats havien de superar les barreres físiques, sinó també, les barreres d'incomprensió, hipocresia o la indiferència de la gent. Segons ell, era necessari informar més a la societat i sensibilitzar-la.

Pel que fa a la part forana, es va anunciar el 25 de novembre, que els carrers del poble de Felanitx tenien greus dificultats per discapacitats físics. Aspecte destacable perquè al títol no parlaven de minusvalideses. Ara bé, a la notícia sí es referien a persones minusvàlides o incapacitats físics. Fou de gran importància que difonguessin la necessitat que tenia el poble de millorar i adaptar el medi físic per permetre i millorar l'accessibilitat del col·lectiu.

Les discapacitats, sovint, s'havien de manifestar i havien de cridar l'atenció per tal d'aconseguir igualtat i poder arribar a la normalització en l'accessibilitat. Es va notificar que un grup de discapacitats van fer un recorregut pels carrers per denunciar els obstacles urbans. D'entrada, van revelar la majoria de barreres que es trobaven diàriament com per exemple que no hi havia ascensors, que la telefonia pública era inaccessible degut a que la cadira de rodes no hi tenia cabuda, rampes amb pronunciats escalons, entre altres aspectes que el col·lectiu es veia afectat. A més, a la notícia van aparèixer fotografies on es podien veure clarament les barreres, una d'elles l'escaló per entrar a una farmàcia.

Cap a l'any 1995, els col·lectiu demanava la supressió de barreres. Segons la notícia publicada el 14 d'abril, els minusvàlids varen acudir al defensor del poble i a la Llei d'Integració Social de Minusvàlids per pressionar a l'ajuntament de Palma en matèria d'accessibilitat per resoldre problemes que tenien de desplaçament provocats per barreres arquitectòniques. Particularment, van aprofitar la notícia per revelar s'havien manifestat contra l'hospital psiquiàtric i el col·legi farmacèutic. D'altra banda, el 24 de juny es queixaven de les barreres que es trobaven al Casal Solleric per part dels membres de la Comissió d'Accessibilitat i Eliminació de Barreres Arquitectòniques per la inaccessibilitat.

Continuava la discriminació en alguns sectors. Tal i com es va presentar per part d'una persona amb discapacitat el 19 de setembre, no hi havia cap agència de lloguer de cotxes a Mallorca que tingués cotxes condicionats per persones minusvalies físiques. El protagonista va manifestar que el dret a poder conduir com fer la pròpia vida diària havia de ser viable i pres amb consideració.

Tot i així, segons la publicació del 12 d'octubre, un edifici construït per la Conselleria de Sanitat en la finca de ses Garrigues d'Amunt de Biniali es va transformar en un centre turístic per minusvàlids cerebrals o profunds a l'estiu. A l'hivern, així com van anunciar, es va convertiria en un centre d'acollida per persones amb qualsevol tipus de discapacitat. Un aspecte a destacar fou que el títol parlava d'un centre turístic per disminuïts, mentre que a tota la notícia, feien esment a la discapacitat.

Finalment, el 22 de desembre divulgaren que el consistori de Maó eliminaria les barreres arquitectòniques per tal d'afavorir l'accessibilitat instal·lant guals, arreglant les aceres empedrades, construint rampes, entre altres.

3.3.8. Notícies sobre successos entorn la discapacitat

Al llarg del 1995, van aparèixer diverses notícies sobre agressions sexuals a persones disminuïdes. Era un fet prou comú. El 10 de febrer al Diari de Mallorca es publicà una notícia on van anunciar que un home de 63 anys havia violat a una disminuïda

psíquica. L'home era un amic de la mare, quan aquesta es va anar un segon de la casa i en aquell moment segons la noia la va violar.

Un fet destacable, fou la mort d'un disminuït presumptament enverinat per la seva mare. Segons la notícia del 17 de març, possiblement l'acció fou producte de la por que tenia la mare a que el seu fill quedés desemparat si ella moria. Un dia més tard, es divulgà que la mare va admetre que li donà salfumant. El Diari de Mallorca va revelar que la mare sofria, des de feia temps, trastorns de tipus mental. La conseqüència de la manca de recursos, d'informació dels mateixos pares i possiblement de l'oblit social donava lloc a aquest tipus de situacions.

Cal destacar, una notícia on anunciaven que el famós actor Christopher Reeve va quedar paralític després de caure d'un cavall. En aquest cas, no el van tractar de minusvàlid. Dies més tard, el 6 de juny, notificaven l'operació de la seva columna sense fer esment a la discapacitat. El 30 de novembre popularitzaren un petit reportatge on anunciaven el procés de rehabilitació de l'actor i transmetien que, encara que tingués una discapacitat, podia ser feliç.

Altrament, el 10 de maig es va anunciar que demanaven 12 anys de presó a un home que va deixar invàlida a una persona major en un robatori i degut a un traumatisme cranioencefàlic i fractures, la víctima no podia valer per ella mateixa. El mateix li va passar a un altre home per atropellar, segons la notícia publicada el 21 de juny, a un jove, el qual va quedar invàlid. Dos dies més tard, es va divulgar que admetia la responsabilitat davant els fets.

Una altra notícia a destacar fou la del 9 de juliol on revelaren la sentència d'un delinqüent que va deixar invàlida a una persona de la tercera edat. El 21 de juliol, difonien que una nena havia perdut un braç en un accident d'autocar. Cal comentar, que van fer més esment a com havia estat l'accident que a la discapacitat que li havia provocat a la nena. Les agressions sexuals al col·lectiu eren notícies freqüents. D'altra banda, el 26 de juliol al Diari de Mallorca, un home havia estat condemnat a presó per la violació d'una deficient mental que, segons ell, es va negar i assegurava que les acusacions eren fruit de la imaginació de la nena.

Un altre punt fou la publicació de la veu d'un jove, el 20 d'agost, on demanava 55 milions per haver quedat invàlid a la mili. El soldat argumentava la invalidesa va ser provocada per operacions realitzades per part de l'hospital militar de Palma. Ell parlava sempre d'invalidesa, en canvi, per part de la premsa feien referència a la discapacitat.

La drogoaddicció donava a llocs a continus atracaments als ciutadans. El 13 d'octubre es va divulgar que una parella havia estat condemnada per robar i per punxar els testicles a una persona sordmuda. La notícia prestava més atenció a la drogoaddicció que a l'acte de ferir a una persona amb discapacitat. Particularment, a la notícia del 24 d'octubre, els comerciants van posar queixes a un minusvàlid, el qual era conegut per "coix mantega", per rompre aparadors de les tendes. Llavors, feien entendre que el col·lectiu no podia passejar solament pel carrer. El mateix home, el 25 d'octubre, es va notificar que ingressava a presó per acumular un total de 75 detencions. En aquest cas, la presó va ser considerada un bon refugi davant la discriminació social. Un dia després anunciaven que l'indigent no sofria trastorns mentals. El 27 d'octubre, els tribunals van decidir que tenien trastorns de personalitat degut a que tenia sèries disfuncions d'adaptació, que s'agreujaven pel seu analfabetisme i la seva invalidesa. No varen difondre la seva sortida de la presó, però segons la notícia del 4 de novembre, el "coix mantega" tornava a ser detingut per fracturar un aparador més. Tot seguit, el dia següent, es notificà la tornada a la presó i un dia més tard, la quantitat de dies d'empresonament. Fins i tot, van pensar en què podia ser desterrat de Mallorca.

També, cal ressaltar una notícia, publicada el 22 de juliol, on van notificar l'abandonament d'un tetraplègic a un bosc per part d'un cuidador després d'haver robat tot el seu diner i diverses joies de la família. Fet al qual dona a entendre que es podien aprofitar de les persones amb discapacitat.

Altrament, segons la notícia del 17 de desembre, un altre home era detingut per agredir sexualment a una deficient mental, al·lota d'un amic seu. En aquest cas, l'acusat manifestava que la dona l'havia acusat de violació per por al seu al·lot, que era una persona alcohòlica.

3.3.9. Notícies sobre actes socials per la discapacitat

Fou cap a l'any 1995 quan es realitzaven actes socials entorn la discapacitat. El 12 d'abril al Diari de Mallorca es va anunciar una obra de teatre a favor de l'associació de pares de nens oncològics. L'acte cultural donava suport econòmic a una associació de pares de nens amb dificultats.

També, es va publicar el 19 de maig, l'actuació d'una desfilada de moda a favor dels nens oncològics. Els diners recaptats servien per la millora de les condicions de vida dels nens. Tot seguit, convé destacar un gest humanitari per part del torer Ortega Cano, qui segons la notícia publicada el 18 de juliol, va visitar a un nen tetraplègic, el qual era fanàtic dels toros.

"Moltes gràcies a la reina per venir a veure'ns", fou el títol de la notícia del 31 d'agost, on van popularitzar que la reina havia anat al centre "Sempre Verd" d'afectats de discapacitats psíquics. La notícia es va caracteritzar més pel reportatge de les fotografies la ocupaven. Dies més tard, el 2 de setembre, es seguia fent esment a la visita de la reina, però, a partir d'una petita entrevista on Maria del Carmen, una persona amb discapacitat, donava la seva opinió sobre l'experiència. La reina seguia realitzant visites. Tal i com van notificar l'11 de desembre, va visitar un centre d'educació especial a Sevilla. Fet que exhibia que la família reial es preocupava pels nens amb discapacitat.

Una bona mostra fou la donació que va realitzar la fundació ONCE, segons el 28 de novembre, per millorar centres de minusvàlids de les illes. Dos dies més tard, es comunicava que seguien destinant diners a set projectes de minusvalies, entre els quals destacaven el taller de dia formatiu-ocupacional, el centre Juan XXIII, entre altres. D'altra banda, l'associació de pares de nens afectats pel síndrome Down van organitzar una exposició de treballs per recaptar doblers pel desenvolupament de nous programes d'atenció a persones que patien la malaltia.

Per part del centre Joan XXIII d'Inca, tal i com es comentava el 6 d'octubre del 1995, van rendir un homenatge a un alumne amb discapacitat que va aconseguir la medalla d'or en vela. Així doncs, fou una mostra de donar-li suport.

Finalment, convé ressaltar la publicació del 18 de desembre d'una cursa on informaren que tres-cents participants van córrer a favor d'una bona convivència entre races i creences, entre les quals defensaven que "som diferents, som iguals". Cal comentar que el col·lectiu també va participar.

3.3.10. Notícies sobre l'esport

Sobre els anys 90 es tractaven a les persones amb discapacitat amb expressions fora de lloc com per exemple "el noi és minusvàlid". També, com a disminuïts psíquics i un cas concret parlava de retardats mentals. Per tant, no rebien un major reconeixement del que es mereixien realment.

Majoritàriament, es volia popularitzar les insuficients ajudes públiques que rebien les persones amb discapacitat per potenciar activitats les quals practicaven. Tot i així, es mostraven notícies on joves minusvàlids aconseguien records mundials com fou a la notícia de Xavi Torres, un jove minusvàlid mallorquí que fins els anys 90 va aconseguir tres rècords mundials en natació, publicada en el Diari de Mallorca el 26 de juliol de l'any 1990. En aquest cas, presentaven pràcticament tota la seva evolució, des del seu naixement fins al dia de la notícia, fent esment i donant importància a que malgrat les malformacions que tingués al cos, podia realitzar l'esport que més li agradava que era nadar. Particularment, es va prestar molta atenció i plasmar aspectes de la seva vida.

No obstant, es va anunciar que les persones amb discapacitat tenien problemes a l'hora de realitzar activitats esportives com per exemple en el cas del bàsquet. No totes les persones, tal i com declaraven, podien adquirir una cadira de rodes per limitacions econòmiques o socials, o bé per la manca de material per poder practicar l'esport.

Un altre punt a destacar va ser que tractaven la temàtica del finançament dels Jocs Paralímpics per part de l'ONCE, notícia publicada a l'Ultima Hora el 27 de novembre del 1990, com l'aspecte més important de tots. Solament, es centraren en la quantitat de diners que havien aportat i en els majors representats. En cap moment, presentaren ni feren referència a persones amb discapacitat. Tot i així, quan guanyaven un campionat la majoria de les notícies ocupaven un espai petit. Eren molt breus, no arribaven ni a 10 línies i apareixien a un costat de la plana.

En canvi, cap l'any 1993 ja es donava importància a que persones minusvàlides participessin a campionats esportius d'alt nivell. Les notícies ocupaven un espai més gran. Concretament, el 19 de maig al Diari de Mallorca, van fer esment a dos mallorquins, els quals varen guanyar un total de set medalles al Campionat d'Espanya de Tir Olímpic per minusvàlids, però, només es van presentar les puntuacions que van aconseguir juntament a altres participants. Es donava més importància a la puntuació que a la participació. Mesos més tard, el 12 d'octubre, va tornar a haver una publicació sobre ells on seguiren parlant i donant importància als bons resultats que havien obtingut.

El 27 de maig al Diari de Mallorca varen popularitzar un curs per minusvàlids, especialment l'Escola Nacional de Vela de Calanova, on anunciaven que aquest seria adaptat per a tres persones amb cadira de rodes. No donaven a entendre que poguessin participar més de tres persones. Un altre cas a destacar fou la divulgació de Juan Diego Gil i Jaume Roig, el 18 de juny, per representar a Mallorca en els campionats d'Espanya de natació per deficients visuals. En aquest cas, es demostraren que el seu handicap no era obstacle per progressar en l'esport i que obtenien grans puntuacions malgrat les seves característiques.

Tot seguit, el 25 de juny es va popularitzar una entrevista, ocupant tot una plana, d'un arquer minusvàlid de 16 anys on era el principal protagonista. Llavors, apareixien diferents notícies de diferents esports on hi participaven esportistes minusvàlids. Xavi Torres seguia com a protagonista en notícies com la del 19 de juliol on anunciaven que seguia aconseguint medalles en els campionats de natació per a minusvàlids d'Espanya. Tot i així, especialment aquella notícia, ocupava poc espai. A més, quan

s'ajuntava amb altres paralímpics, també apareixia com a notícia, encara que ocupés un espai petit a la secció de minusvàlids.

El 29 d'octubre del 1993 al Diari de Mallorca publicaren que es va iniciar el primer seminari per la integració en l'esport. En tot moment enfocada cap al col·lectiu malgrat parlessin dels diversos temes que tractarien al seminari. Cal comentar que no totes les notícies d'esport requerien esforç físic ja fos bé de força o de córrer. En un primer moment, se'n va publicar una, on van anunciar la celebració del V Campionat d'Espanya d'Escacs només per persones cegues i deficients visuals on l'ONCE tenia com objectiu acollir i donar servei a invidents per reintegrar-los a la societat. Després, el 18 de novembre, se'n va publicar una altra on solament tenien en compte la classificació i els enfrontaments que havien tingut l'equip de Madrid, Barcelona i Tarragona. Cal esmentar que a la notícia solament es sabia que es parlava del Campionat d'Escacs perquè apareixia al subtítol. Sense el subtítol no sabrien a quin esport estava dedicat. I una altra, el 25 de novembre, on el més important fou que Balears va quedar en octau lloc en el Campionat.

Durant l'any 1995, encara es trobaven petites notícies sobre campionats com la del 4 de gener al Diari de Mallorca. No obstant, defensaven que la pràctica d'esports era una activitat que els disminuïts podien realitzar plenament. Pel que fa a les notícies de natació, tenien més present a altres esportistes i no només feien esment a nen Xavi Torres. Convé ressaltar que es van començar a publicar notícies on parlaven ja d'equip. D'altra banda, així com van anunciar el 15 de març, es centraren més en manifestar l'esforç que hi van dedicar i les condicions en les que es van presentar. En aquest cas, la puntuació la revelaren al final de la notícia.

El 26 de maig al Diari de Mallorca ja van posar esment i parlaven de atletes discapacitats. Van recalcar que les jornades esportives tenien com a objectiu demostrar que les deficiències no eren obstacle per practicar l'esport ni un impediment per relacionar-se amb altres. Subratllaven que a la competició no hi hauria ni guanyadors ni perdedors. El més important era participar divertint-se. Cal destacar, una diada esportiva per joves discapacitats al poble de Manacor l'1 de juny.

Seguidament, el 9 de juny es publicà un campionat per a persones cegues on tenien en compte el nivell dels participants.

Altrament, van publicar una notícia on informaven que Martorell i Torres havien aconseguit una medalla d'or i n'Aina Ginard, una de bronze amb el títol de minusvàlids. Tot i i així, seguien posant esment a Xavi Torres per batre records mundials com fou el 10 de juliol. Dos mesos més tard, notificaven més participacions dels nadadors Martorell i Torres, on el 8 de setembre informaren l'acompliment d'una medalla de bronze i el dia següent, la medalla d'or en els Campionat d'Europa de natació de minusvàlids. Torres, Ginard i Martorell seguien destacant a la premsa. Tal i com van popularitzar el 29 de novembre al Diari de Mallorca, foren preseleccionats pels X Jocs Paralímpics a Atlanta. Concretament, van anunciar que la Federació Espanyola d'Esports de Minusvàlids físics havia comunicat als esportistes les marques exigides, vist que anteriorment, havien aconseguit bons resultats.

Finalment, un altre cas a destacar fou quan Cardona i Deudero aconseguiren una medalla d'or en vela en els "Special Olympic" d'Estats Units, notícia publicada el 12 de juliol. A la notícia varen aparèixer frases pròpies dels protagonistes, els esportistes amb discapacitat, on revelaven les dificultats que havien tingut en el moment.

3.3.11. Notícies sobre l'entorn familiar de les persones amb discapacitat

L'entorn familiar era reconegut com un factor decisiu en l'educació dels nens. Durant els 90, es parlava que el 60% dels problemes infantils detectats es devia a conflictes familiars que contribuïen a que tinguessin dificultats d'integració.

S'anunciaven diferents xerrades on exhibien la importància que tenien els pares d'inculcar valors com el respecte, l'amor, la generositat, l'autoestima, l'alegria, l'autodisciplina, el perdó, entre altres cap als seus fills. Un aspecte a destacar fou que, per mitjà d'una notícia, el psicòleg Bernabé Tierno va declarar cap a la societat en sí que allò important no era que els pares diguessin el que havien de ser, sinó que, ells mateixos ho havien de fer. Però, la realitat era tal i com revelaven que existia una carència total de pautes per ensenyar a educar als nens.

Entorn l'any 1993 va aparèixer per primer cop, el 12 de juny al Diari de Mallorca, el pare d'un nen amb Síndrome Down on donava la seva opinió sobre un programa de televisió en el que un curandero tractava a una nena amb aquesta patologia. El pare no estava d'acord en què el Síndrome Down es tractés com "mongolisme" tal i com ho feia el curandero. A més, va manifestar que els nens amb malalties podien experimentar sensacionals progressos i integrar-se molt plenament a la societat. A part, afortunadament, s'anunciava que dia a dia el nombre de pares anava creixent per millorar l'educació i qualitat de vida de les persones.

Finalment, el 19 de maig del 1995 al Diari de Mallorca, es va publicar una carta on una mare d'una persona amb discapacitat es queixava de la manca de sensibilització de les institucions entorn a les àrees reservades. Segons l'autor de la carta, encara veien a les persones minusvàlides com a persones que no servien per res.

3.4. Conclusions

Tenint en compte les dimensions d'anàlisi comentades anteriorment s'han extret unes conclusions. Cal dir que la majoria de les notícies ocupaven poc espai, la qual cosa no eren considerades de gran importància. Els titulars per cridar l'atenció feien referència a les persones amb discapacitat anomenant-les minusvàlides, retardades, amb subnormalitat, deficients, entre altres.

Pel que fa a les notícies d'educació cap a les persones amb discapacitat cal comentar que se'n varen publicar poques. Com s'ha comentat anteriorment, a l'any 1990 no es va publicar cap notícia d'educació sobre les persones amb discapacitat, la qual cosa donava a entendre que no era necessari cap canvi. Fou a l'any 1993 i a l'any 1995 quan se'n varen poder observar encara que parlessin de programes i convenis. Separaven els nens amb discapacitat de la resta. Eren exclosos d'un grup classe, on podia ser caracteritzat per ser heterogeni, perquè no se'ls veien amb els mateixos drets i deures que la resta. Centrant-nos en les notícies de l'educació especial el nombre fou més reduït. Cada any es va publicar entre 1 i 2 notícies, les quals no donaven gens de protagonisme a les persones amb discapacitat sinó a l'apertura de centres especials d'educació especial pel col·lectiu.

S'elaboraven notícies sobre programes i/o cursos educatius però els nens amb discapacitat eren tractats en segon lloc. Prestaven més atenció al lloc i a l'hora que als propis participants. Es podria dir que eren considerats alumnes marginats. Cal apuntar que per part dels polítics no era un tema del que solien comentar. En general, foren molt poques les notícies publicades dedicades a l'educació.

Respecte a la sanitat, el nombre de notícies va augmentar notòriament. La majoria de notícies tant l'any 1990 com el 1993 com el 1995 parlaven sobre la sanitat. La discapacitat a la majoria de les noticies era tractada com una malaltia i si aquesta no es detectava durant els primers anys de vida conduïa a la subnormalitat, com si el grau de discapacitat a penes pogués millorar i fins i tot, no tingués cura. A més, algunes eren considerades causants de mort. Moltes de les discapacitats eren tractades com a subnormalitats genètiques. Cal esmentar que només podien detectar

la discapacitat aquelles persones que tinguessin un segur privat. Podríem dir que el nombre de persones amb discapacitat detectades era molt més major del que era perquè segurament hi havia més persones que patien alguna discapacitat i al no tenir segur privat no eren detectades. De fet, alguns es queixaven al Ministeri de Sanitat atès que se'ls posava tractament però sense saber el què patien. D'altra banda, donaven molta importància al nombre de persones que patien segons quina discapacitat però en cap notícia va aparèixer com havien de ser tractades ni quines millores i/o cures tenien. Fent referència a l'espai, les notícies sobre la sanitat ocupaven un petit lloc llevat de les notícies sobre el Síndrome Down, un dels casos més publicat a la premsa.

També, es publicaren algunes notícies sobre jornades i/o associacions sanitàries enfocades a la discapacitat però eren totalment informatives. Pretenien provocar sensibilització i cooperació a la tota societat. Per tant, tenien consciència de la manca de la necessitat d'uns bons estudis i bons tractaments davant les discapacitats.

Políticament, la discapacitat tampoc era el tema principal. No obstant, es varen publicar un gran nombre de noticies polítiques entorn la discapacitat. La majoria de publicacions feien referències a reunions on els polítics eren les persones destacables. Tractaven la discapacitat molt generalment. Tot i així, a alguna notícia tenien present que alguns dels canvis cap a la igualtat s'havia de realitzar a la Constitució. Els diversos partits polítics no estaven d'acord entre ells mateixos amb els diferents projectes que proposava l'un o l'altre. Però, val la pena dir que alguns dels projectes sí tenien un bon objectiu com el d'oferir treball amb suport per incorporar joves amb discapacitat al món del laboral. Llavors, donaven a entendre que es volien involucrar. Pel que s'ha pogut observar, amb els seus projectes volien aspirar a millores i supressió de barreres encara que parlessin de persones minusvàlides.

En relació a l'ocupació, la discapacitat estava ben tractada ja que volien integrar a les persones amb discapacitat, sobretot ASNIMO i Vàlids Artesans, encara que els treballs fossin a fusteries, bugaderies, a hivernacles, entre altres. Pretenien mentalitzar a la societat de que les persones amb discapacitat podien treballar en empreses no solament per al col·lectiu.

Les empreses, tot i que no eren moltes, on treballaven les persones amb discapacitats, consideraven que eren persones indiferents mentre realitzessin el treball bé amb una qualitat suficient malgrat tinguessin una capacitat productiva menor. Algunes guardaven certes places per integrar-los. A més, varis empresaris coincidien en què les persones amb discapacitat s'havien de sentir útils i independents. Ara bé, les notícies d'ocupació entorn la discapacitat tractaven al col·lectiu com a persones minusvàlides.

No obstant, s'ha de tenir en compte que alguna empresa no volia cap treballador discapacitat perquè eren persones amb retards i/o deficiències mentals. Tenien problemes d'adaptació i integració social a algunes empreses. Doncs, no estaven totalment inclosos. Tot i així, podríem dir que la majoria de publicacions d'ocupació entorn la discapacitat foren positives perquè la majoria comentaven les ganes que tenien algunes empreses d'incorporar persones amb discapacitat a la seva plantilla. A part, també per incloure entrevistes on els protagonistes eren persones amb discapacitat explicant el seu dia a dia.

En el cas de les notícies sobre centres per persones amb discapacitat convé ressaltar que foren les més variades. Tractaven temes com creacions de nous centres, inauguracions, entre altres. La majoria ocupaven un espai de tan sols 10 línies com a màxim. Els centres que van destacar foren els de Centres Especials d'Ocupació per Minusvàlids, el Centre de Formació Ocupacional Migjorn, el de La Sapiensa, els AMADIP, els d'APROSCOM i el centre Joan XXIII. Ara bé, quan publicaven inauguracions sobre centres sempre feien més esment a la presència dels polítics que hi assistien i no a l'objectiu que tenien. Tot i així, en les publicacions de nous centres revelaven que desitjaven que fossin productius i rentables. Els centres estaven dedicats a tractar discapacitats específiques. Les persones amb major grau de discapacitat no hi podien accedir. No eren acceptades perquè hi havia limitacions. Els tractaven com a persones minusvàlides i, sobretot, com a disminuïts psíquics. Així mateix, algunes persones eren considerades com a persones amb subnormalitat.

D'altra banda, es varen publicar notícies sobre programes, fundacions, associacions culturals i/o turístiques. El que més tenien en compte eren els intercanvis i/o visites

amb altres persones amb discapacitat però, tal i com comentaven, sense poder ajuntar-se perquè pensaven que hi hauria problemes entre ells perquè no els veien capaços de poder relacionar-se amb altres persones. Llavors, no podien interactuar. Les associacions, organitzacions i/o fundacions que varen aparèixer a la premsa foren la Fundació Tutelar de Disminuïts Psíquics, l'Associació Mallorquins d'Esclerosis Múltiple, l'AMADIP, l'ONCE, l'ASPAYM, l'APROSCOM, l'ALPE i l'ASNIMO. Cal dir que manifestaven, en la majoria de les ocasions, la necessitat d'ajudes tècniques i econòmiques per poder atendre al col·lectiu. També, solien fer esment a reunions i a divulgacions de jornades, degut a que era la millor manera de donar a conèixer a les persones amb discapacitat.

En el cas d'AMADIP i APROSCOM van destacar perquè quasi sempre reivindicaven la necessitat de reformar les barreres arquitectòniques a les quals s'enfrontaven al dia a dia. S'ha de tenir en compte que moltes d'elles informaren que foren creades degut a que algunes persones amb discapacitat eren considerades una càrrega per la família. Doncs, requerien i per això, manifestaven la necessitat d'aconseguir habitatges en bon estat per atendre al col·lectiu.

La majoria de les publicacions sobre els habitatges estaven relacionades amb les barreres arquitectòniques. Pràcticament, no hi havia quasi res adaptat per a les persones amb discapacitat. Es trobaven barreres arquitectòniques diàriament al seu voltant com per exemple sense rampes per entrar a les tendes, sense banys adaptats per a cadires de rodes, sense ascensors, cotxes de lloguer adaptats, entre altres. Inclòs, als restaurants i als hotels, la qual cosa gairebé podien sortir quasi de casa seva. Concretament, a les Illes Balears només hi havia un hotel adaptat pel col·lectiu amb cadira de rodes. En aquests casos, publicaven bastantes fotografies on clarament es podien observar els impediments als quals s'havien de confrontar.

Val la pena dir que la gran quantitat de dificultats que s'enfrontaven dia a dia eren manifestades a la premsa per distints afectats. També, se'ls impedia l'entrada a habitatges per part dels veïnats per ser considerades persones malaltes. Però, cal informar que poc a poc anava canviant i per part dels pobles anaven eliminant algunes barreres arquitectòniques.

Pel que fa a successos entorn a persones amb discapacitat, convé ressaltar que es varen publicar a partir de l'any 1995. Les agressions sexuals eren els fets més comuns en aquests casos. La majoria dels agressors donaven a entendre que s'aprofitaven del col·lectiu ja que no es podien defensar i eren tractats com a malalts, especialment, persones amb trastorns mentals. Concretament, l'actor Christopher Reeve va aparèixer contínuament a la premsa per una caiguda on va quedar paralític. Aquest fou l'únic succés que no era un succés d'agressió sexual. Ara bé, també van parlar d'un home conegut per "coix mantega" en moltes ocasions. Fou protagonista durant molts de dies per ser una persona amb discapacitat, segons la premsa minusvàlida, el qual sempre rompia aparadors de tendes. L'única solució que li donaven davant les detencions era ingressar a la presó. Per tant, no solucionaven el problema sinó que el traslladaven.

D'altra banda, també es va publicar una notícia on els cuidadors abandonaves a les persones amb discapacitat després d'haver-los robat. Així doncs, podríem dir que sempre es solien aprofitar del col·lectiu. Un punt a destacar fou que l'actor no era tractat minusvàlid, en canvi, tots els altres protagonistes sí se'ls varen tractar.

Altrament, fou cap a l'any 1995 quan anunciaven actes socials per la discapacitat. La majoria foren obres de teatre, desfilades, reportatges, exposicions de treball i curses, on els doblers recaptats servien per la millora de les condicions de vida del col·lectiu. No obstant, també eren considerats actes social les visites de famosos com el torer Ortega Cano i la reina, qui visitava diferents centres de persones amb discapacitat.

Pel que fa a les noticies sobre l'esport entorn al col·lectiu, és necessari dir que sempre els tractaven de minusvàlids. Els esports que més van aparèixer van ser la natació, la vela i el tir amb arc. Primerament, a l'any 1990 no rebien un bon reconeixement pel que realitzaven, en canvi, a l'any 1995 ja se'ls reconeixien els mèrits que tenien. Ara bé, no obtenien gaires ajudes tant econòmiques, com socials com materials per potenciar-se. El més protagonista fou Xavi Torres, el nadador amb discapacitat de Mallorca. No obstant, poc a poc també se'ls donava importància a altres esportistes amb discapacitat.

Convé ressaltar que, pràcticament, a totes les noticies de campionats tenien més en compte la puntuació que obtenien a l'esforç i el mèrit dels propis esportistes. D'altra banda, la majoria de noticies sobre l'esport ocupaven un petit espai a la premsa, llevat les de Xavi Torres. L'ONCE fou una bona impulsora atès que tenia com a objectiu integrar al col·lectiu a la societat. Val la pena comentar que a finals de l'any 1995 tenien l'objectiu de demostrar que les discapacitats no eren obstacles per practicar esport.

En relació a les notícies sobre l'entorn familiar de les persones amb discapacitat cal esmentar que a penes se'n varen publicar. Anunciaven diferents xerrades pels pares. Alguns d'ells, pensaven que la minusvalia que patien era deguda a conflictes familiars. No tenien cap ajuda ni pautes de com tractar als seus fills amb discapacitat. A part, per part de les institucions no mostraven sensibilització cap el col·lectiu, la qual cosa no mostraven interès ni es dedicaven a la inclusió de les persones amb discapacitat. Tot i així, alguns familiars defensaven, per mitjà de la premsa, que encara que els seus fills tinguessin discapacitats, tenien drets d'experimentar i integrar-se a la societat.

El present treball de camp ens permet poder afirmar que la premsa no tractava de manera inclusiva a les persones amb discapacitat. El fet d'analitzar dos diaris iguals permet saber de quina manera tracten a la discapacitat i si la tracten de la mateixa o diferent manera. Es considera que com més diaris s'analitzin tal vegada, més diferències o aspectes comuns s'haguessin extret. El mateix passa amb els anys analitzats. Així, sembla interessant realitzar l'anàlisi a altres diaris locals i nacionals i en una quantitat d'anys, sobretot, els darrers anys.

4. PROPOSTES INCLUSIVES CAP A LA PREMSA

És important reflexionar sobre l'actual societat, la qual requereix un tractament inclusiu de la discapacitat per part de la premsa. Les persones amb discapacitat no només s'han de tractar de manera inclusiva als centres i/o societat en general. Els mitjans de comunicació tenen un paper rellevant atès que són els que exposen la informació i la comparteixen davant la societat. Així, la premsa té un paper important dins dels mitjans de comunicació per publicar aspectes sobre el col·lectiu.

Després d'analitzar totes les notícies publicades al Diari de Mallorca i a l'Última Hora l'any 1990, 1993 i 1995 hem extret unes propostes inclusives cap a la premsa. En primer lloc, no se'ls han de tractar de persones minusvàlides ni malaltes ni amb retards mentals ni deficients. Les persones amb discapacitat han de ser considerades persones iguals que la resta, cada un amb les seves pròpies característiques. No només se'ls han de reconèixer les diferències, sinó també, les han de valorar i aprofitar pedagògicament. Així doncs, seria una bona manera perquè la societat acceptés al col·lectiu i no neguessin la seva entrada en cap banda.

En relació als centres, no se les han de separar per grups segons el grau de discapacitat. Qualsevol persona ha de poder aprendre de les altres i com més heterogeni sigui el grup millor perquè d'aquesta manera poden aprendre més. A més, no s'ha de limitar l'entrada a cap banda. L'objectiu principal dels programes educatius, culturals i/o turístiques era la integració. A dia d'avui, haurien d'enfocar-se cap a la inclusió degut a que actualment s'entén com una recerca incessant de millors formes de respondre a la diversitat. Cal comentar que la inclusió exigeix una gran quantitat de canvis en el sistema i en la societat mateixa. Tots els programes i jornades no s'haurien d'adaptar per les deficiències, sinó, per les necessitats perquè encara que siguin persones amb discapacitat es caracteritzen per tenir necessitats diferents.

En els casos de les reunions, el més adient i necessari seria que es publiquessin més aspectes sobre millores de qualitat de vida de les persones amb discapacitat i no les assistències dels presidents i/o persones polítiques. Haurien de tenir en compte que el col·lectiu ha de ser el protagonista.

Pel que fa a les empreses, totes les persones malgrat les característiques que tinguin han de ser vàlides per a les empreses. En aquestes ocasions, haurien de reivindicar la necessitat de treballar cooperativament. El treball cooperatiu crea un clima més apropiat on potencien la interacció entre iguals, aconsegueixen millors resultats i un major desenvolupament personal i social. La cooperació s'entén com un procés social de construcció del coneixement en el que no només aprenen d'ells mateixos, sinó també, d'altres.

Les barreres arquitectòniques cada vegada haurien de ser menors. Tot i així, les persones afectades haurien de manifestar-se de tant en quant a la premsa per poder exposar les limitacions en les que s'enfronten diàriament. S'han de donar a conèixer les dificultats d'accessibilitat i desplaçaments. Tal vegada, d'aquesta manera sensibilitzarien més a la societat i podrien fomentar l'eliminació de les barreres. En els cas dels hotels, estaria bé que anunciessin més els hotels que estan adaptats per les persones amb discapacitat ja que, gairebé, no es donen a conèixer. Així, impulsarien a la resta d'hotels a modificar les estructures per tal de que els turistes amb discapacitats poguessin ser tractats i poguessin realitzar una vida quotidiana plena i sense limitacions.

Respecte a l'entorn familiar, no per tenir fills amb discapacitat física han de tenir un testament adaptat. En el cas de les famílies, també haurien de poder manifestar aspectes de millora cap als seus familiars per tal de que tinguessin una vida de qualitat. Fent referència a les notícies d'esport de persones amb discapacitat, cal esmentar que no haurien de donar tanta importància a la puntuació, sinó a la participació del col·lectiu, als esforços que realitzen i als reptes que s'enfronten.

D'altra banda, estaria bé que les persones amb ceguesa es poguessin informar del què passa al seu entorn mitjançant un diari adaptat pel col·lectiu. Al igual que es publiquessin més cursos per a persones amb discapacitat caracteritzats per ser heterogenis i no homogenis, és a dir, on no només participessin ells, sinó també, altres persones. En general, la majoria dels successos només eren anunciats per part de la premsa. Llavors, s'haurien de tenir més en compte els progressos i explicar més amb profunditat totes i cada una de les circumstàncies.

Finalment, podríem dir que les notícies publicades a la premsa en relació a les persones amb discapacitat haurien de ser més extenses i més profundes, vist que, hi ha un nombre elevat de persones amb característiques diferents que requereixen modificacions tan socialment com a l'entorn per poder conviure i tenir una vida de bona qualitat. D'altra banda, seria més interessant que divulguessin fotografies per observar tant aspectes negatius, com barreres que s'enfronten i aspectes positius, com acompliments. També, podrien publicar-se més notícies on el col·lectiu fos el protagonista, per exemple mitjançant entrevistes on revelessin el seu dia a dia. D'aquesta manera, la societat s'adonaria compte que és necessari una bona inclusió per a millorar la qualitat de vida del col·lectiu.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Aguilar, M., Cuesta, H., i Marchena, M. (2015). Percepciones sobre la discapacidad transmitidas por la prensa escrita española durante 1978, 1995 y 2007. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, *21* (1), 269-283.

Ainscow, M. (2006). Fer inclusiva l'educació: Com s' hauria de conceptualitzar la tasca?. *Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat*, *10* (1), 4-10.

Amer, C. (2006). Història del tractament de la discapacitat a la premsa diària de Mallorca des de 1983 fins a final del segle XX. Universitat de les Illes Balears. Departament de ciència històriques i teoria de les arts.

Barton, L. (2015). Estudios sobre discapacidad y la búsqueda de inclusividad: observaciones. *Revista de Educación, 349*, 137 – 152.

Court, J.A,. (2011). Imagen de la discapacitat en la prensa nacional venezolana entre 2006 y 2010. Construcción discursiva de la identidad de las personas con discapacidad en notícias y reseñas de los diarios El Universal, El Nacional y Últimas Noticias. Universidad Central de Venezuela Facultad de Humanidad y Educación Escuela de Comunicación Social.

Crosso, C. (2014). El derecho a la educación de personas con discapacidad. Impulsando el concepto de educación inclusiva. *Revista Latinoamericana de Educación Inclusiva*. Recupertat de http://www.repositoriocdpd.net:8080/handle/123456789/413

Díaz, L. (2007). La representación de la discapacidad en los medios de comunicación. Cómo lograr una presencia más adecuada. *Comunicación e Ciudadanía*, 1, 289-306.

Duran, A., i Guasp, M,. (2016). La prensa local como herramienta de comunicación social de las organizaciones del Tercer Sector de ámbito local y las redes sociales: el caso de Amadip. esment y la discapacidad intelectual. In *La pantalla insomne*. Sociedad Latina de Comunicación Social, 753 – 777.

Fernández-Cid, M. (2010). Medios de comunicación, conformación de imagen y construcción de sentido en relación a la discapacidad. *Política y sociedad*, *47* (1), 105 - 113.

Fernández, M., Chipre, L., i Vidal, P. (2018). Tratamiento de la discapacidad en los medios de comunicación. Observatorio del Tercer Sector. Extret de http://riberdis.cedd.net/handle/11181/5444

Hurtado, L. (2016). Inclusión educativa de las personas con discapacidad en Colombia. *CES Movimiento y Salud*, 2 (1), 45 – 55.

López, M. i López, M. (2007). Medios de comunicación y discapacidad. In *Comunicación y discapacidades: actas do Foro Internacional*. Colexio Profesional de Xornalistas de Galicia, 167 – 180.

Pallisera, D. i Vilà, M. (2005). Donant veus als protagonistes. Les persones amb discapacitat física de caràcter greu i les experiències viscudes al llarg del seu pas pel sistema educatiu. *Suports: revista catalana d'educació especial i atenció a la diversitat*, *9* (1), 46-57.

Perujo, F. (2002). Discapacidad y medios de comunicación; entre la información y el estereotipo. *Ámbitos: Revista internacional de comunicación*, (7 y 8), 249 - 277.

Pié, A. (2009). Imatges de la discapacitat. *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, (42), 91 - 101.

Rius, I., i Solves, J. (2009). Discapacidad y medios de comunicación: la noticia como relato épico. El drama del periodismo: narración e información en la cultura del espectáculo. *Estudios de periodística XV*. Universidad Católica San Antonio de Murcia, 411 - 424.

Sánchez, S. (2012). Representación social de las enfermedades raras en la prensa española. *Aposta. Revista de Ciencias Sociales*, (54), 1- 31.

Serrat, J. (2017). Discriminación y estigmas en la prensa en la campaña electoral española del 26-J. *Estudios sobre el mensaje periodístico*, (23), 987-1003.

Solves, J. (2010). El discurso sobre la discapacidad en los medios como objeto de estudio. In *Comunicación y desarrollo en la era digital. Congreso AE-IC,* 3 (4).

Soto, A. (2015). Periódicos y discapacidad: conformación de una imagen. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 21 (2), 1241 – 1254.

Traver, J. A. (2000). Trabajo cooperativo y aprendizaje solidario. Aplicación de la técnica puzzle de Aronson para la enseñanza y el aprendizaje de la actitud de solidaridad.

Villanueva, J., Barberena, T., & Reboiras, O. (2006). Los medios de comunicación como integradores de las personas con discapacidad: realidad gallega y medidas a tomar. *Por unha vida de calidade* (10), 151- 160.